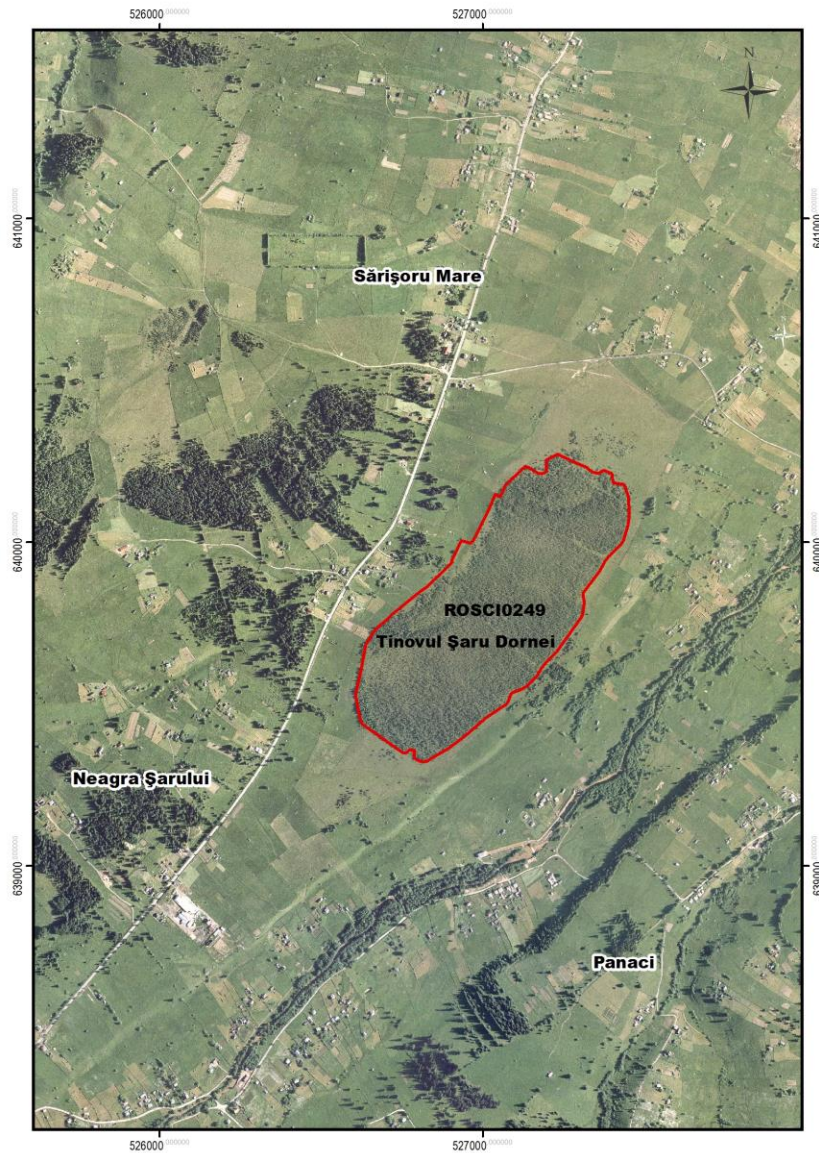

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

Cuprins

Cuprins.....	1
1. Introducere.....	4
1.1. Scurtă descriere a Planului de Management.....	4
1.2. Scurtă descriere a ariei naturale protejate.	11
1.3. Cadrul legal referitor la aria naturală protejată și la elaborarea planului de management	
.....	12
1.4. Procesul de elaborare a planului de management	15
1.5. Istoricul revizuirilor și modificărilor planului de management	16
1.6. Procedura de modificare și actualizare a planului de management	16
1.7. Procedura de implementare a planului de management.....	17
1.8. Regulamentul ariei naturale protejate.....	17
2. Descrierea ariei naturale protejate.....	18
2.1. Informații Generale	18
2.1.1. Localizarea ariei naturale protejate	18
2.1.2. Limitele ariei naturale protejate	18
2.1.3. Zonarea internă a ariei naturale protejate	18
2.1.4. Suprapuneri cu alte arii naturale protejate.....	18
2.2. Mediul Abiotic	19
2.2.1. Geologie.....	19
2.2.2. Relief și geomorfologie	20
2.2.3. Hidrografie	22
2.2.4. Clima	22
2.2.5. Soluri	23
2.3. Mediul Biotic	23
2.3.1. Ecosisteme.....	23
2.3.2. Habitate în baza cărora a fost declarată aria naturala protejată.....	24
2.3.3. Specii de floră și faună pentru care a fost declarată aria naturală protejată	28
2.3.4. Alte specii de floră și faună relevante pentru aria naturală protejată	31
2.4. Informații socio-economice și culturale	32
2.4.1. Comunitățile locale și factorii interesați	32
2.4.2. Utilizarea terenului.....	34
2.4.3. Situația juridică a terenurilor	35
2.4.4. Administratori, gestionari și utilizatori.....	35
2.4.5. Infrastructură și construcții.....	36
2.4.6. Patrimoniu cultural.....	36
2.4.7. Peisajul	37
2.4.8. Obiective turistice	37
2.5. Activități cu potențial impact (presiuni și amenințări).....	38
3. Evaluarea stării de conservare a speciilor și tipurilor de habitate	47
3.1. Evaluarea stării de conservare a fiecărei specii de interes conservativ.....	49
3.2. Evaluarea stării de conservare a fiecărui tip de habitat de interes conservativ	49

3.2.1 Evaluarea stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al suprafeței acoperite de către tipul de habitat.....	52
3.2.2 Evaluarea stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al structurii și funcțiilor specifice tipului de habitat.....	56
3.2.3 Evaluarea stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al perspectivelor tipului de habitat în viitor.....	57
3.2.4 Evaluarea globala a stării de conservare a tipului de habitat.....	60
4. Scopul și obiectivele Planului de Management.....	62
4.1. Scopul planului de management pentru aria naturală protejată.....	62
4.2. Obiective generale, măsuri generale, măsuri specifice/management și activități.....	63
4.2.1 OG. Conservarea și managementul biodiversității (al speciilor și habitatelor de interes conservativ).....	63
4.2.1.1. Obiectiv specific (OS). Asigurarea conservării speciilor și habitatelor pentru care a fost declarat situl, în sensul menținerii stării de conservare favorabilă a acestora.....	63
4.2.1.1.1 Măsură specifică/măsură de management (MG) MĂSURI DE MANAGEMENT PROPUSE PENTRU MENȚINEREA HABITATULUI PRIORITAR 7110* TURBĂRII ACTIVE ÎNTR-O STARE DE CONSERVARE FAVORABILĂ.....	63
4.2.1.1.2 MĂSURI DE MANAGEMENT PROPUSE PENTRU MENȚINEREA HABITATULUI PRIORITAR 91D0* TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ ÎNTR-O STARE DE CONSERVARE FAVORABILĂ.....	65
4.2.2. OG. Inventarierea/evaluarea detaliată și monitoringul biodiversității.....	66
4.2.2.1. OS: Asigurarea bazei de informații/date referitoare la speciile și habitatele de interes conservativ - inclusiv starea de conservare a acestora - cu scopul de a oferi suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului.....	66
4.2.2.1.1 Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare - pentru speciile de interes conservativ.....	66
4.2.2.1.2 Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare - pentru habitatele de interes conservativ.....	66
4.2.3. OG. Administrarea și managementul efectiv al ariei naturale protejate și asigurarea durabilității managementului.....	67
4.2.3.1. OS: Asigurarea managementului eficient al sitului cu scopul menținerii stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor de interes conservativ.....	67
4.2.3.1.1 MG: Urmărirea respectării regulamentului și a prevederilor planului de..... management.....	67
4.2.3.2. OS: Asigurarea finanțării/bugetului necesar pentru implementarea planului de management.....	68
4.2.3.3 OS: Asigurarea logisticii necesare pentru implementarea planului de management.....	68
4.2.3.3.1 Măsuri specifice/măsuri de management.....	68
4.2.3.4 OS: Dezvoltarea capacității personalului implicat în administrarea/managementul sitului (custode).....	69
4.2.4 OG: Comunicare, educație ecologică și conștientizarea publicului.....	70

4.2.5 OG: Menținerea și promovarea activităților durabile de exploatare a resurselor naturale în zonele desemnate acestor activități și reducerea celor nedurabile	71
4.2.5.1 OS: Promovarea utilizării durabile a resurselor forestiere	71
4.2.5.2 OS Promovarea utilizării durabile a zonelor umede	71
4.2.5.5 OS Promovarea unei dezvoltări urbane durabile a localităților aflate pe teritoriul sau în vecinătatea sitului	72
4.2.5.6: OS: Promovarea realizării și comercializării de produse tradiționale, etichitate cu sigla sitului	72
4.2.6 OG: Crearea de oportunități pentru desfășurarea unui turism durabil - prin intermediul valorilor naturale și culturale - cu scopul limitării impactului asupra mediului.	72
4.2.6.1 OS: Implementarea Strategiei de management a vizitatorilor	72
5. Planul de activități	74
6. Planul de monitorizare a activitatilor	85
6.1 Raportări periodice	85
6.2 Urmărirea activităților planificate	85
6.3 Indicarea activități realizate	94
7. Bibliografie și referințe	103
8. Anexe	105

1. Introducere.

1.1. Scurtă descriere a Planului de Management

ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei, denumit în continuare ROSCI0249, este o arie naturală protejată înființată prin Ordinul MMP nr.776/2007 din 05/05/2007 privind declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România și prin Ordinul MMDD nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România cu statut de sit de importanță comunitară.

În conformitate cu principiile moderne ale conservării naturii, planul de management integrează interesele de conservare a biodiversității cu cele de dezvoltare socio-economică ale comunităților locale din raza de acțiune a sitului de importanță comunitară, ținând cont totodată de trăsăturile tradiționale, culturale și spirituale specifice zonei.

Siturile de importanță comunitară sunt definite ca fiind situl/aria care, în regiunea sau în regiunile biogeografice în care se află, contribuie semnificativ la menținerea ori restaurarea unei stări de conservare favorabile a habitatelor naturale prevăzute în anexa nr. 2 la Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, sau a speciilor de interes comunitar prevăzute în anexa nr. 3 la Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, și care contribuie semnificativ la coerența rețelei "Natura 2000" și la menținerea diversității biologice în regiunea ori regiunile biogeografice respective.

În mare, aceste obiective vizează asigurarea statutului de conservare a speciilor și habitatelor naturale de interes conservativ național și/sau comunitar, asigurarea rolului de zonă de gestionare durabilă a resurselor și conservarea peisajului actual prin menținerea și încurajarea activităților umane tradiționale.

Principiile planului de management urmăresc trasarea unor linii generale pe care se vor sprijini acțiunile de realizare a planului de management.

Principiul opiniei generale unitare

Crearea unei imagini unitare asupra unui teritoriu, prin cunoașterea integrată a structurii și funcționalității lui, se constituie într-un atu incontestabil pentru dezvoltarea echilibrată a aceluși spațiu. Cunoașterea unitară a valorilor și a problemelor permite acțiunea eficientă pentru selectarea celor mai bune măsuri care să fie conforme cu aspirațiile factorilor de decizie și ale populației locale și cu obiectivele de conservare pe termen mediu și lung. Existența unei opinii generale comune asupra unui anumit aspect reprezintă o condiție esențială de abordare pluriinstituțională a unor aspecte de care depinde reușita aplicării prevederilor prezentului plan de management. Astfel, integrarea într-un sistem de cooperare a acțiunilor tuturor factorilor de decizie din zonă cu cele ale

custodelui ariei protejate reprezintă un pas înainte în scopul creșterii eficienței managementului ariei protejate.

Planul de management al Sitului Natura 2000 ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei se dorește a fi un mijloc de armonizare a acțiunilor instituțiilor responsabile de gestionarea resurselor din acest spațiu, în scopul atingerii obiectivelor legate de conservarea resurselor și dezvoltarea activităților socio-economice durabile. Cooperarea între instituții care operează la același nivel - local, județean, național - reprezintă elementul cheie de care depinde aplicarea planului de management.

Principiul dezvoltării durabile, ameliorării calității vieții și asigurării coerenței managementului

Dezvoltarea durabilă înseamnă în plan material menținerea posibilităților și condițiilor de viață pentru generațiile viitoare, în special a resurselor naturale regenerabile, cel puțin la nivelul celor existente pentru generația actuală, precum și redresarea factorilor de mediu afectați de poluare. În plan spiritual, dezvoltarea durabilă înseamnă mult mai mult: conservarea moștenirii faptelor de cultură, realizate de cei din trecut și de cei de azi și dezvoltarea capacității de creație în viitor, a elitei celor care ne urmează.

Strategia de realizare a unei dezvoltări durabile are ca problemă centrală existența colectivității umane atât în plan temporal, cât și spațial, precum și realizarea unui sistem coerent care să suporte costurile generate de dezvoltarea economico-socială, de prevenire a poluării și de înlăturare a efectelor negative ale acesteia. Planul de management urmărește îmbunătățirea gestiunii patrimoniului natural și cultural al zonei prin promovarea acțiunilor cu impact redus asupra mediului.

Principiul conservării și valorificării calității mediilor naturale

Spațiile naturale reprezintă furnizoare nelimitate de resurse regenerabile, în condițiile în care acestea sunt menținute într-o stare funcțională corespunzătoare. Din această cauză se urmărește menținerea tehnicilor de exploatare durabilă a resurselor mediului natural, înlocuirea treptată - în măsura în care colectivitățile umane pot suporta aceste costuri - a activităților ne-durabile și restricționarea promovării unor activități care se constituie în noi forme de presiune umană asupra naturii și mediului în general.

Custodele ariei protejate urmărește promovarea ecoturismului și a industriilor mici la scară locală care să se constituie în noi mijloace de exploatare a valorii peisagistice a spațiilor naturale. Planul de management urmărește promovarea exploatării spațiilor naturale, în măsura în care se respectă condițiile de protecție și conservare.

Promovarea realizării regulamentelor locale de urbanism și a planurilor de amenajare a teritoriului care să integreze obiectivele planului de management al Sitului Natura 2000 ROSCI0247.

Gestionarea teritoriului reprezintă o activitate obligatorie care se desfășoară în scopul dezvoltării spațiale echilibrate, pentru protecția patrimoniului natural și construit și pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, în concordanță cu valorile și aspirațiile societății și cu cerințele

integrării în spațiul european. Gestionarea teritoriului se realizează și prin amenajarea teritoriului și urbanism.

Scopul amenajării teritoriului și urbanismului este de a armoniza politicile economice, sociale, ecologice și culturale, stabilite la nivel local și național, pentru asigurarea echilibrului în dezvoltarea diferitelor zone.

Obiectivele de management ale ariei protejate trebuie integrate în regulamentele de urbanism generale, care stau la baza elaborării planurilor de amenajare a teritoriului, pentru a promova o acțiune comună cu autoritățile locale. Integrarea obiectivelor de management în regulamentele de urbanism este necesară nu numai pentru impunerea unei strategii coerente de dezvoltare a acestui spațiu, ci și pentru a asigura reușita aplicării planului de management care se constituie într-o alternativă de dezvoltare socială și economică a zonei și într-un mijloc de realizare a protecției și conservării resurselor naturale și culturale ale acestui teritoriu.

Armonizarea hotărârilor Consiliilor Locale și Județene cu acțiunile promovate de custodele ariei protejate și de autoritățile de mediu, reprezintă una din condițiile absolut necesare pentru ca planul de management să devină operațional.

Promovarea dezvoltării armonioase a ecosistemelor naturale

Pajiștile, tufărișurile, pădurile, lacurile și bălțile sunt ecosistemele ce constituie elementele dominante ale mediului rural în contextul sitului Natura 2000. Definiția siturilor Natura 2000 se bazează pe ideea de a nu se impune o protecție strictă, care să interzică activitatea umană. Dimpotrivă, se consideră că în foarte multe situații activitățile umane de gospodărire a resurselor naturale pot continua, însăși prezența habitatelor și a speciilor din siturile Natura 2000 datorându-se într-o anumită măsură modului în care de sute de ani sunt gospodărite durabil pădurile, pășunile sau fânețele. În acest scop este necesară asigurarea gestionării durabile a pășunilor și fânețelor, prin stabilirea de măsuri eficiente de administrare, îngrijire, exploatare rațională și regenerare.

Obiectivul principal al managementului acestei arii protejate este menținerea statutului favorabil de conservare sau aducerea la starea de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor pentru care a fost declarat situl, printr-o gospodărire a habitatelor protejate dar și a habitatelor speciilor protejate care să țină cont de cerințele lor ecologice. Valorile naturale ale sitului, a căror conservare este asigurată prin managementul acestuia, sunt nu doar speciile de plante, insecte și amfibieni, ci și habitatele acestora. Astfel, măsurile stabilite prin intermediul acestui plan pentru păstrarea valorilor naturale amintite sunt: managementul biodiversității, managementul resurselor naturale, acțiuni de informare, conștientizare, educație ecologică, administrare (management efectiv), monitorizare și evaluare periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea adaptării planului de acțiune.

Încurajarea ecoturismului cu respectarea echilibrelor locale

Situl Natura ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei se constituie într-un spațiu cu un real potențial turistic dat de valori naturale și culturale diverse. Distanța mică față de centrele urbane, dezvoltarea redusă a infrastructurii de până acum și acoperirea redusă a căilor de comunicație au determinat o dezvoltare foarte înceată și neconvingătoare a acestei ramuri economice în această

zonă. Planul de management nu are rolul de a impune un plan de acțiune pentru dezvoltarea turismului, însă custodele se poate implica activ, prin elaborarea unei strategii de vizitare, în dezvoltarea echilibrată a acestui spațiu.

Susținerea informării populației, a dezvoltării culturale și a educației continue

Dezvoltarea culturală, promovarea educației și a informării populației reprezintă modalități de dezvoltare a unor spații pe termen lung în condițiile în care resursele umane formate nu se îndreaptă spre alte direcții. Sectorul educațional și cel cultural este bine reprezentat în zona Sitului ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei și în apropierea acestuia prin prezența unor instituții educaționale medii și superioare cu tradiție care să promoveze modele culturale și educaționale specifice.

Principiul respectării autonomiei locale

Autonomia locală este numai administrativă și financiară și privește organizarea, funcționarea, competențele și atribuțiile autorității administrației publice locale, precum și gestionarea resurselor care aparțin comunei. Autonomia locală poate reprezenta un instrument de promovare a acțiunilor ce țin de competența acestora în teritoriu fără a fi nevoie de aprobare la niveluri superioare.

Importanța pe care o au autoritățile administrațiilor publice locale pentru aria protejată este dată de faptul că deciziile de la acest nivel au proiecție directă în mediu. Planul de management ia în calcul autonomia locală, chiar dacă a fost promovat de foruri superioare ierarhic acestora. Custodele se va implica în problemele comunităților locale doar dacă, prin deciziile luate, va fi încălcat Regulamentul de funcționare al ariei protejate, care va fi anexat planului de management.

Principiul precauției și transparenței în luarea deciziei

Orice acțiune sau decizie, indiferent de caracterul ei trebuie să fie analizată din punct de vedere al beneficiilor și costurilor pe care aceasta le presupune, dar și din prisma efectelor negative asupra mediului și asupra colectivităților locale. Beneficiile pe termen scurt nu trebuie să reprezinte criteriul predominant de adoptare a deciziilor.

Precauția este un instrument de mediu foarte util pentru evitarea apariției unor areale cu disfuncționalități. Aceasta nu impune excluderea activităților economice dintr-un spațiu, ci includerea în faza de investiție a aspectelor ce privesc impactul asupra mediului. Evaluarea impactului asupra mediului realizată în această etapă trebuie să reprezinte un ghid de desfășurare a activităților, beneficiarul investiției fiind obligat să îl respecte conform legislației de mediu în vigoare.

Principiul precauției trebuie să stea la baza tuturor deciziilor care privesc în mod direct sau indirect zona Sitului Natura 2000 ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei pentru împiedicarea creșterii suprafețelor degradate, a căror refacere implică costuri semnificative care nu pot fi suportate în acest moment de comunitățile locale.

Unde există amenințarea unei reduceri semnificative sau a pierderii diversității biologice, lipsa certitudinii științifice totale nu trebuie folosită ca motiv pentru amânarea măsurilor de evitare sau de

reducere a acestui pericol. Se impune o transparență ridicată în luarea deciziilor, situațiile conflictuale fiind astfel îndepărtate.

Principiul conservării diversității biologice

Diversitatea biologică are o importanță deosebită dată în primul rând de valoarea ei ecologică, genetică, socială, economică, științifică, educațională, culturală, recreativă și estetică. Diversitatea biologică prezintă o importanță deosebită pentru evoluție și pentru conservarea ecosistemelor și speciilor. Cerința fundamentală pentru conservarea diversității biologice este conservarea „in situ” a ecosistemelor și habitatelor naturale și menținerea și refacerea populațiilor viabile ale speciilor în mediul lor natural. Un număr semnificativ de comunități locale depind de resursele biologice pe care se bazează modurile de viață tradiționale, fiind recomandabilă promovarea continuității acestora, fără a se neglija utilizarea inovațiilor privind conservarea diversității biologice și utilizarea durabilă a elementelor sale. Utilizarea durabilă a resurselor mediului natural este necesară întrucât pentru refacerea sistemelor naturale degradate sunt necesare investiții substanțiale pe care majoritatea comunităților umane nu le pot suporta. Animalele și plantele sălbatice, în nenumăratele lor forme, sunt o componentă de neînlocuit a sistemelor naturale.

Protecția și conservarea habitatelor, a speciilor de plante și animale sălbatice este reglementată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, prin care se preiau conceptele și instrumentele comunitare de acțiune promovate în Directiva Consiliului Uniunii Europene 92/43/EEC privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice, amendată de Directivele 97/62/CE și 2006/105/CE.

Pentru creșterea eficienței acțiunilor de protecție a habitatelor și a speciilor din zona Sitului ROSCI0249 se propun o serie de măsuri, cum ar fi: ameliorarea condițiilor de habitat; gestiunea și protecția elementelor valorificabile în economie; informarea publicului asupra importanței acestui spațiu; o mai bună cunoaștere a politicilor organismelor decizionale aflate pe nivele ierarhice superioare și a obiectivelor lor; identificarea conflictelor dintre utilizatorii de resurse și mediul natural.

Planul de management stabilește un cadru de acțiune în scopul conservării diversității biologice și în special a habitatelor și speciilor de plante și animale pentru care a fost declarat ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei.

Principiul integrării și informării populației în acțiunile desfășurate

Atitudinea populației față de ariile naturale protejate se reflectă în suspiciunea cu care este privită orice schimbare de proporții, mai ales datorită lipsei de informații și a dificultăților economice cu care se confruntă. Din acest motiv, în planul de management vor exista acțiuni pentru integrarea populației locale în acțiunile promovate prin planul de management și pentru crearea unei atitudini cooperante a acesteia. Acțiunile se referă în special la promovarea beneficiilor care pot rezulta din noul regim de gestionare a zonei. Comunitățile locale trebuie informate cu privire la

modalitățile de compensare a acțiunilor de conservare ce le pot aduce prejudicii de natură materială prin această formă de gestionare a teritoriului.

Principiul ameliorării și refacerii ecosistemelor și peisajelor degradate

Numeroase dezechilibre provin azi din privilegiul unilateral acordat pe termen scurt colectivităților umane ori agenților economici. Se impune astfel realizarea și aplicarea unui set de politici și strategii care să urmărească protecția și conservarea mediilor naturale. Acordarea unor privilegii nejustificate activităților umane și exploatarea abuzivă a mediilor naturale au condus la degradarea unor suprafețe extinse, unele dintre acestea intrând în categoria zonelor neproductive. Reintegrarea acestora în circuitul economic solicită costuri semnificative pe care colectivitățile umane la nivel local nu le pot suporta. În scopul evitării extinderii zonelor degradate și a reabilitării ecosistemelor și peisajelor se urmărește: aplicarea prevederilor legislative existente; restructurarea și reabilitarea ecosistemelor și peisajelor degradate; conștientizarea populației asupra necesității reducerii suprafeței ocupate de ecosistemele și peisajele degradate.

Acțiunile de restabilire a condițiilor inițiale sunt legate de dimensiunile pe care le au factorii perturbatori din aceste spații. În funcție de aceasta se pot delimita acțiuni de: restructurare, pentru restabilirea structurilor afectate de diferiți factori perturbatori; și de reabilitare, care au drept scop restabilirea funcțiilor acestor spații pentru a le mări importanța socială și economică.

Principiul corelării acțiunilor cu situația reală și aplicarea de măsuri de către organisme competente

În fiecare comunitate umană apar disfuncționalități impuse de gestionarea necorespunzătoare a resurselor mediului natural, de riscuri naturale sau tehnogene, de creșterea sau modificarea nevoilor unei comunități umane impuse de apariția unor noi activități. Rezolvarea acestor probleme nu trebuie realizată întâmplător și izolat. Rezolvarea problemelor trebuie realizată de organisme abilitate, pentru a se evita complicarea situației.

Deciziile și acțiunile trebuie să fie în legătură cu specificul problemei, cu caracteristicile mediului social și natural, cu disponibilitățile financiare, cu impactul prognozat al acțiunii. Aplicarea unor măsuri teoretice pentru rezolvarea unor probleme cu care se confruntă comunitățile umane locale poate avea efecte nedorite cu reflectare în plan natural, social și economic. De exemplu, pentru rezolvarea problemelor determinate de riscurile naturale este necesară intervenția rapidă a autorităților locale sau județene pentru minimizarea pierderilor materiale și umane - echipaje ale autorităților locale, ale poliției, pompierilor, salvării, și altele asemenea funcție de dimensiunile efectelor riscului natural.

Planul de management reprezintă documentul oficial al unui proces continuu care în timp face posibilă realizarea unui management eficient, productiv și adaptabil al sitului.

Sarcinile uzuale în managementul ariilor protejate sunt:

- a) Aplicarea legislației
- b) Protecția și monitorizarea speciilor și habitatelor
- c) Cercetare și monitorizare științifică

- d) Cooperare cu instituții de profil, la nivel național și local
- e) Colaborarea cu comunitățile locale
- f) Colaborarea cu organizațiile guvernamentale și cu alți factori interesați
- g) Promovarea participării în procesul decizional a tuturor factorilor interesați
- h) Informare, conștientizare și educație ecologică în rândul comunităților locale și a vizitatorilor
- i) Asigurarea folosirii durabile a resurselor
- j) Promovarea și susținerea dezvoltării comunitare durabile
- k) Managementul turismului și al vizitatorilor
- l) Managementul personalului, a bugetului și a resurselor

Scopul acestui Plan de Management este:

Menținerea stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor pentru care a fost declarat Situl ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei, în contextul dezvoltării durabile a comunităților locale ce se găsesc pe teritoriul sitului.

Temele de bază sunt următoarele:

- T1. Conservarea și managementul biodiversității - al speciilor și habitatelor de interes conservativ.
- T2. Inventarierea/evaluarea detaliată și monitorizarea biodiversității
- T3. Administrarea și managementul efectiv al Sitului Natura 2000 și asigurarea resurselor necesare durabilității managementului
- T4. Comunicare, educație ecologică și conștientizarea publicului
- T5. Utilizarea durabilă a resurselor naturale
- T6. Turismul durabil - prin intermediul valorilor naturale și culturale.

Obiectivele generale sunt:

OG 1: Asigurarea conservării speciilor și habitatelor pentru care a fost declarat situl, în sensul menținerii stării de conservare favorabilă a acestora.

OG 2: Asigurarea bazei de informații/date referitoare la speciile și habitatele pentru care a fost declarat situl - inclusiv starea de conservare a acestora - cu scopul de a oferi suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului.

OG 3: Asigurarea managementului eficient al sitului cu scopul menținerii stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor de interes conservativ.

OG 4: Creșterea nivelului de conștientizare - îmbunătățirea cunoștințelor și schimbarea atitudinii și comportamentului - pentru grupurile interesate care au impact asupra conservării biodiversității.

OG 5: Menținerea și promovarea activităților durabile de exploatare a resurselor naturale în zonele desemnate acestor activități și reducerea celor nedurabile.

OG 6: Crearea de oportunități pentru desfășurarea unui turism durabil - prin intermediul valorilor naturale și culturale - cu scopul limitării impactului asupra mediului.

După avizările necesare conform legislației în vigoare acest Plan de Management devine document oficial al cu rol de reglementare pentru custodele sitului, precum și pentru persoanele fizice și juridice care dețin sau care administrează terenuri și alte bunuri și/sau care desfășoară activități în perimetrul și în vecinătatea sitului.

1.2. Scurtă descriere a ariei naturale protejate.

ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei este situat în sud-vestul Județului Suceava, în raza administrativă a comunei Șaru Dornei, are o suprafață de 41 ha fiind administrat de Regia Nationala a Padurilor – Romsilva, prin Direcția Silvică Suceava, Ocolul Silvic Vatra Dornei. Situl a fost constituit inițial ca rezervație naturală prin Decizia Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean Suceava nr.492 din 1973 și prin Legea nr.5/2000.

Situl a fost desemnat pentru conservarea speciei de interes comunitar *Ligularia sibirica* și a habitatelor Turbarii active 7110* și Turbarii cu vegetatie forestieră 91DO*.

Aria este dominată de mlaștini oligotrofe, biocenozele acestuia fiind puternic influențate de prezența mușchiului de turbă *Sphagnum* care se întinde peste suprafața mlaștinii. Pe alocuri din el se înalță zone bombate create din mușchi sau asociații cu alți mușchi (*Polytrichum*). "Mușuroaiile" din pătura de mușchi, ca și întreaga mlaștină, sunt populate de diferite specii de plante vasculare ierboase și lemnoase. Plantele lemnoase din zonele cu "mușuroaie" sunt merișorul (*Vaccinium vitis-idaea*), afinul (*Vaccinium myrtillus*) și răchițele (*Vaccinium oxycoccus*). Aceste specii nu sunt componente exclusive ale "mușuroaielor" de mușchi, ci ele se află și în restul păturii de *Sphagnum*. Speciile mușchiului de turbă găsite în mlaștinile oligotrofe sunt: *Sphagnum squarrosum*, *S. wulfianum*, *S. magellanicum*, *S. subsecundum*, *S. warnstorfii*, *S. centrale*, *S. contortum*, *S. fallax*, *S. flexuosum*, *S. girgensohnii*, *S. nemoreum* etc. Alte plante ierboase din mlaștinile oligotrofe sunt: pedicuța (*Lycopodium clavatum*), brădișorul (*Lycopodium inundatum*), ferigă (*Dryopteris cristata*, *D. carthusiana*, *Thelypteris palustris*), iarba albastră (*Molinia caerulea*), țepoșica (*Nardus stricta*), bumbăcarița (*Eriophorum gracile*, *E. latifolium*, *E. vaginatum*, *E. angustifolium*), păiuș (*Deschampsia caespitosa*, *D. flexuosa*), vițelar (*Anthoxanthum odoratum*), mâna Maicii Domnului sau limba cucului (*Orchis maculata*), sclipeți (*Potentilla erecta*), coacăză sau brăduț (*Bruckentalia spiculifolia*), nu-mă-uita (*Myosotis palustris*), ruin sau ochiul șarpelui (*Succisa pratensis*), rusuliță (*Hieracium auranticum*), rotungioară (*Homogyne alpina*), diferite specii de rogoz (*Carex canescens*, *C. lepidocarpa*, *C. rostrata*, *C. oederi*, *C. flava*, *C. vulgaris*), rouă cerului (*Drosera intermedia*, *D. rotundifolia*) etc. în stratul vegetal de sub copaci este un *sphagneto* dezvoltat sub forma mușuroaielor cu speciile: *Eriophoretum vaccinetum*, *Sphagnum* cu specii foarte puține dar reprezentat prin următoarele specii. *Sph. warnstorfii*, *Sph. fuscum*

Dintre fanerogame sunt menționate: *Eriophorum vaginatum*, *Vaccinium oxycoccos* L, *Andromeda polifolia*, acestea sunt cele mai obișnuite în porțiunea tipică a tinovului, participând la alcătuirea stratului muscinal. Mai puțin frecventă este *Drosera rotundifolia* și mult mai rare sunt *Polentila erecta*, *Hampe*, *Carex echinata*, iar mai rare *Carex Pauciforma*, *Lighft*, *canescens*. În balticele găsim *Scheuzeria palustris*.

Dintre aceste plante cele mai caracteristice sunt *Sphagnum*, *Eriophorum Vaginatum*, *Vaccinium oxiccocos* și *vitis iadaea*. A doua și a treia nu participă la altă asociație. *Andromeda* nu se găsește decât în porțiunile tipice de tinoave; nu însă în toate. *Drosera* e extrem de rară în pinet, dar frecventă în porțiunile libere.

În șanțulețele existente în jurul "*mușuroaielor*" înierbate temporar sau constant acoperite cu apă, se întâlnește adesea mușchiul de turbă (*Sphagnum cuspidatum*), rouă cerului (*Drosera obovata*, *D. intermedia*), bumbăcarița sau coada veveriței (*Eriophorum vaginatum*), diferite specii de rogoz (*Carex canescens*, *C magellanica*, *C. limosa*, *C. rostrata*, *Scheuchzeria palustris*), coada zmeului (*Calla palustris*) și chiar trifoiștea (*Menyanthes trifoliata*). Multe din aceste specii se găsesc și pe marginea bălților existente pe suprafața mlaștinii.

Plantele lemnoase din mlaștina oligotrofă sunt grupate sub formă de tufe și copaci. Frecvență mare au speciile de pin (*Pinus sylvestris* var, *turfosa*), mesteacăn pufos (*Betula pubescens*), mesteacăn (*Betula verrucosa*), spre margine a mlaștinii, mestecănaș sau mesteacăn pitic (*Betula humilis*), mesteacăn târător sau mesteacăn pitic (*Betula nana*), anin alb (*Alnus incana*), ienupăr pitic (*Juniperus sibirica*), ienupăr (*Juniperus communis*), iova (*Salix pentandra*), jneapăn (*Pinus mugo*), molid (*Picea abies*) etc.

1.3. Cadrul legal referitor la aria naturală protejată și la elaborarea planului de management

Nr. Crt	Tip act	Nr. act	An act	Denumire	Descriere act
1	Lege	49	2011	Pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei salbatice	Aprobă, completează și modifică Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007
2	Ordinul Ministerului Mediului și Pădurilor	2387	2011	Pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală	Se referă la desemnarea SCI-urilor noi respectiv modificarea celor existente

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

				protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	
3	Ordinul Ministerului Mediului și Pădurilor	19	2010	Pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar;	Aprobă conținutul Ghidului metodologic de evaluare a efectelor potențiale ale planurilor/ proiectelor asupra SCI/SPA
4	Ordinul Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice	1052	2014	Privind aprobarea Metodologiei de atribuire în administrare și custodie a ariilor naturale protejate	Aprobă conținutul Metodologiei de atribuire a administrării și atribuirii în custodie a ariilor naturale protejate
5	Ordinul Ministerului Mediului	979	2009	Privind introducerea de specii alohtone, intervențiile asupra speciilor invazive, precum și reintroducerea speciilor indigene prevăzute în anexele nr. 4A și 4B la Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007	Se referă la speciile alohtone, invazive și indigene din siturile de interes comunitar
6	Ordonanță de urgență a Guvernului	154	2008	Pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 și a Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006	Prevede modificări și completări privind speciile și habitatele de interes comunitar
7	Ordonanță de urgență a Guvernului	57	2007	Privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	Include speciile și habitatele de interes comunitar, conține prevederi privind managementul SCI și planurile de management
8	Ordinul Ministerului	1964	2007	Privind instituirea regimului de arie naturală protejată a	Se referă la desemnarea primelor situri Natura 2000

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

	Mediului și Dezvoltării Durabile			siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România	din România în acord cu legislația europeană și internațională
9	Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor	207	2006	Privind aprobarea conținutului Formularului Standard Natura 2000 și a manualului de completare al acestuia	Aprobă conținutul Formularului Standard Natura 2000 stabilit de Comisia Europeană prin Decizia 97/266/EC, prevăzut în anexa nr. 1, și manualul de completare al formularului standard, prevăzut în anexa nr. 2
10	Directiva Consiliul Uniunii Europene	105/E C	2006	De adaptare a Directivelor 79/409/EEC, 92/43/EEC, 97/68/EC, 2001/80/EC și 2001/81/EC în domeniul mediului, ca urmare a aderării Bulgariei și a României	Textul se referă la modificările aduse Directivelor enumerate anterior, respectiv 79/409/EEC, 92/43/EEC, 97/68/EC, 2001/80/EC și 2001/81/EC în domeniul mediului
11	Hotărâre de Guvern	1076	2004	Privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe	Stabilește procedura evaluării de mediu
12	Hotărâre de Guvern	2151	2004	Privind instituirea regimului de arie protejată pentru noi zone	Prin această hotărâre au fost desemnate noi arii naturale protejate și s-a aprobat încadrarea în diferite categorii de management pentru mai multe arii naturale protejate de interes național.
13	Lege	5	2000	Privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III a-zone protejate	Legea evidențiază zonele naturale protejate de interes național și identifică valorile de patrimoniu cultural național, care necesită instituirea de zone

					protejate pentru asigurarea protecției acestor valori
14	Directiva Consiliului Uniunii Europene	97/62/EC	1997	Adaptând la progresul tehnic și științific Directiva 92/43/EEC privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice	Textul se referă la modificările aduse Directivei 92/43/EEC
15	Directiva Consiliului Uniunii Europene	92/43/EEC	1992	Privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice	În această directivă sunt enumerate habitatele naturale și speciile rare, de plante și animale, majoritatea listelor fiind preluate din convenții internaționale, cum ar fi cea de la Berna sau cea de la Bonn.
16	Decizia Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean Suceava	492	1973	Se constituie Rezervația Tinovul Șaru Dornei	

1.4. Procesul de elaborare a planului de management

Planul de management al ariei protejate ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei este realizat conform prevederilor legale din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare. Având în vedere faptul că aria protejată ROSCI0249 este Sit de Importanță Comunitară, făcând parte din Rețeaua Natura 2000, este necesar ca cerințele Directivei Consiliului Uniunii Europene 92/43/EEC să fie integrate în planul de management. Acesta reglementează și planifică acțiunile necesare pentru menținerea sau reconstrucția stării favorabile de conservare a habitatelor naturale și speciilor de floră și faună sălbatică de interes comunitar și național menționate în Formularul Standard.

În vederea elaborării planului de management propriu-zis au fost parcurse mai multe etape, vizând evaluarea detaliată a biodiversității, evaluarea impactului antropic asupra ariei protejate, stabilirea măsurilor de conservare și modalitățile de implicare a factorilor interesați și a

comunităților locale, precum și parcurgerea procedurii de evaluare de mediu conform legislației în vigoare. În scopul evaluării detaliate a biodiversității au fost efectuate atât activități de laborator cât și de teren, efectuându-se deplasări pe teritoriul sitului în perioada octombrie 2013- iulie 2014

Au fost culese informații relevante în vederea descrierii datelor abiotice aferente sitului, precum și a ecosistemelor prezente în sit. Au fost evaluate calitativ și cantitativ habitatele precum și speciile de interes comunitar/prioritar pe baza cărora a fost desemnat situl Natura 2000, înregistrându-se dacă a fost cazul și prezența altor habitate/specii de interes comunitar care nu apar listate în formularul standard. S-a evaluat pe teren și starea de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar din situl Natura 2000 ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei. Aceste activități au permis identificarea și localizarea pe teren, precum și cartarea GIS ulterioară, în laborator, a factorilor abiotici, a tipurilor de ecosisteme, a tipurilor de habitate și a speciilor de animale de interes comunitar pentru care a fost declarat situl, a stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar, hărțile respective constituind parte integrantă a planului de management.

Pentru evaluarea impactului antropic asupra ariei protejate s-au efectuat observații detaliate pe teren, vizând identificarea și inventarierea surselor de impact, localizarea și intensitatea manifestării acestora, precum și estimarea modului de afectare a habitatelor sau/și speciilor vizate, dar și ierarhizarea acestor surse în funcție de intensitatea lor. În scopul stabilirii măsurilor de conservare necesare pentru menținerea habitatelor și speciilor de interes comunitar din cadrul sitului au fost analizate amenințările actuale și cele potențiale identificate pentru fiecare tip de habitat, respectiv specie de interes comunitar existente în situl Natura 2000. Măsurile de conservare sunt stabilite în mod realist, atât ca amploare a acțiunilor cât și din punct de vedere al intervalelor de timp necesare.

1.5. Istoricul revizuirilor și modificărilor planului de management

În această etapă: nu este cazul pentru revizuirii sau modificări deoarece este primul plan de management elaborat pentru această sit. Pentru viitor, în cazul revizuirilor, se va folosi formatul de mai jos, în care la rubrica „tip” se va putea completa cu: versiune nouă, modificare, revizuire.

Nr.	Data	Tip	Nr.versiune	Motiv	Observații

1.6. Procedura de modificare și actualizare a planului de management

Planul de management se aprobă de către Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice. Revizuirea Planului de Management se va face la 5 ani de la aprobarea lui. În cazul în care se impun schimbări în Planul de Management al sitului, competența aprobării acestora revine:

- Autorității Publice Centrale pentru Protecția Mediului, cu avizul Academiei Române - Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii, dacă se impun modificări la nivel de obiective sau acțiuni, sau la nivelul Regulamentului de organizare și funcționare;
- Custodele sitului, dacă modificările ce se au în vedere sunt la nivelul planului de lucru anual;

Monitorizarea, evaluarea și actualizarea planului de management se poate face, prin următoarele structuri decizionale și consultative:

- Custodele sitului Factorii interesați - reprezentanți ai comunității locale și ai diverselor instituții, organizații și grupuri interesate.

Custodele sitului poartă responsabilitatea legală și financiară a administrării sitului, prin urmare, va adopta deciziile finale cu privire la modificarea/actualizarea planului de management.

1.7. Procedura de implementare a planului de management

Responsabilitatea implementării Planului de Management revine custodelui.

Pentru activități de cercetare, studii de specialitate, custodele va folosi echipa proprie dar poate și contracta firme/persoane specializate.

Pentru activitățile de gospodărire a sitului, custodele va desemna responsabili de activitate din cadrul personalului disponibil și va lucra, acolo unde este cazul, în colaborare cu organizații neguvernamentale specializate, servicii publice sau voluntari, pe bază de contracte de colaborare sau de voluntariat.

Activitățile care intră în responsabilitatea altor instituții/organizații vor fi supravegheate de către custode pentru a se asigura că acestea se încadrează în prevederile Planului de Management și nu contravin obiectivelor sitului. În aceste cazuri, custodele are rol important în stabilirea unor relații de colaborare cu instituțiile/organizațiile respective și în definirea modului în care acestea își organizează activitățile pentru a diminua orice impact negativ asupra sitului.

1.8. Regulamentul ariei naturale protejate

Regulamentul Sitului Natura 2000 ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei este prezentat în Anexa 1.

2. Descrierea ariei naturale protejate

2.1. Informații Generale

2.1.1. Localizarea ariei naturale protejate

ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei se află în extremitata sud-vestică a județului Suceava, fiind situat înainte de intrarea în localitatea Neagra Șarului, în apropiere de șoseaua ce duce la Gura Haitii, DJ 174 F. Coordonatele punctului central al ariei protejate, în sistem Stereo 1970 sunt: 527.077 m longitudine estică și 639.804 m latitudine nordică.

2.1.2. Limitele ariei naturale protejate

Harta limitelor sitului sunt prezentate în Anexa 2.

Descrierea limitelor ariei naturale protejate: limitele ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei se suprapun peste limitele amenajistice care conturează parcela silvică 44 astfel: din borna 237 apoi 238, 239, 240, 241, 242 și înapoi la borna 237.

2.1.3. Zonarea internă a ariei naturale protejate

Nu se propune zonare internă.

2.1.4. Suprapuneri cu alte arii naturale protejate

ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei se suprapune aproape în totalitate peste Rezervația naturală Tinovul Șaru Dornei, declarată prin:

- Decizia Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean Suceava nr.492 din 1973 se constituie Rezervația Tinovul Șaru Dornei cu suprafața de 35.0 ha.
- Legea nr. 5 din 2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate menționează la anexa 1 poziția 2717 Rezervația Tinovul Șaru Dornei cu suprafața de 36 ha.

- **Lista cuprinzând suprapunerile cu alte arii naturale protejate**

Nr	Arie cu care se suprapune						Tip supra-punere	Suprafață totală suprapusă [ha]	Obs
	Cod	Denumire	Tip	Categorie	Tip responsabil	Denumire responsabil			
1	2717	Rezervația Tinovul Șaru Dornei	Rezervație naturală	IV	Custode	RNP Romsilva, APNC	Parțial	32	Limitela rezervației naturale se recomanda a fi ajustate după limitele SCI-ului

- Harta suprapunerilor cu alte arii natural protejate este prezentată în Anexa 3

2.2. Mediul Abiotic

2.2.1. Geologie

- **Harta geologică** este prezentată în Anexa 4;
- **Caracterizarea geologică** și influența geologiei asupra speciilor și habitatelor.

Tinovul Șaru Dornei s-a format pe depozitele aluviale andezitice ale terasei de 5-7 m a râului Neagra Șarului, în apropierea confluenței cu Pârâul Mare. În baza orizontului inferior de turbă apare un orizont de argilă plastică impermeabilizată printr-un nivel hidrostatic ridicat.

Depresiunea Dornelor, în extremitatea sudică a căreia se regăsește ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei, este situată în sectorul nordic al Carpaților Orientali. Este o depresiune tectono-erozivă drenată de Bistrița cu afluenții săi Dorna și Neagra Șarului. Relieful este sculptat în formațiuni sedimentare pliocene și vulcanice, iar zona se încadrează sistemului depresionar subvulcanic intern, cu amprentă proprie de groapa tectonică provenită prin prabușire. Evoluția s-a produs pe aripa vestică a cristalinelor (Masivele Suhard, Giupalău și Bistriței), căzut anterior fazelor de erupții vulcanice. Ulterior ridicarea craterului Călimanilor a “astupat” zona de sud și, râurile care se adunau în aria joasă de la Vatra Dornei au format un lac care a dăinuit multă vreme. Apele lacului s-au angajat spre est în aval la erodarea și traversarea a ceea ce este astăzi cunoscut sub numele de Cheile de la Zugreni, concomitent cu mișcările orogenetice care tindeau să ridice munții din jur. Cadrul morfologic general cu tendințe de evoluție spre liniile actuale era deja creat din sarmatian. De atunci și până acum aria depresionară s-a extins. Apele minerale sunt strâns legate de activitatea postvulcanică, zăcămintele prezentând o dispunere generală de la nord-vest spre sud-est pe un aliniament ce se suprapune peste arealul de dizlocare ce a înlesnit apariția Munților Călimani. Dinamica ascendentă a CO₂ este facilitată de sistemul de fisuri tectonice din fundamentul cristalin, gazul dizolvându-se în stratele acvifere freatice ale depozitelor aluvionare ce formează terasele medii și superioare ale versanților de pe dreapta Râului Dorna. Țara Dornelor prezintă 2 zone cu predispoziție diferențiată la eroziune :

- zona șisturilor cristaline și a rocilor eruptive – caracterizată prin existența unui substrat litologic constituit din roci dure masive și impermeabile, cu eroziune redusă în suprafață și adâncime și cu un relief dominat de versanți cu pante de 20-45°. Procentul de suprafață acoperit de păduri fiind ridicat eroziunea este astfel frânată suplimentar..
- zona sedimentară – care prezintă un substrat alcătuit din roci friabile detritice, permeabile și intens afectate de factorii erozivi în suprafață și adâncime, cu un relief cu pante între 10-20° și cu fragmentare puternică. Procentul de suprafață acoperit de păduri este redus, lipsind astfel mecanismul frenator suplimentar al erodării, repartizarea și

utilizarea nerațională a pășunilor favorizând degradarea terenurilor și eroziunea accentuată.

2.2.2. Relief și geomorfologie

2.2.2.1. Unități de relief

- **Harta unităților de relief** este prezentată în Anexa 5
- **Punctele de cota și curbe de nivel** sunt prezentate în Anexa 6
- **Altitudini.** Altitudinea minimă în cadrul sitului este 893 m, iar altitudine maximă este de 910 m.
- **Unități majore de relief și procentul de ocupare**

Nr	Unitatea majora de relief	Procent ocupare
1	Depresiune	100%

- Unități de relief și procentul de ocupare

Nr	Unitatea de relief	Procent ocupare
1	Depresiunea Șaru Dornei	100%

- **Trepte hipsometrice și procentul de ocupare**

Nr.	Intervale hipsometrice (m)	Ponderea treptelor altitudinale
1.	890-900	34 %
2.	900-910	66 %

- **Harta hipsometrică** este prezentată în Anexa 7
- **Caracterizarea generală a unităților de relief**

Depresiunea Dornelor își definește profilul prin anumite particularități generate de condițiile fizice în primul rând, fiind delimitată spre sud-est de rama Munților Bistriței , la nord-est de Masivul Giupalău , la sud de peretele Călimanului și la nord de Munții Suhard , iar spre vest de Munții Bârgăului.

Perspectiva asupra întregii zone arată un relief vălurit cu o altitudine medie de 800 m. Prezintă o treaptă mai înaltă de tip colinar cu altitudini între 800-1000 m situată la contactul cu zona montană împadurită și, o treaptă inferioară formată din terase și lunci de-a lungul bazinelor râurilor .

În limitele actuale are o suprafața de peste 1000 km² și se dezvoltă în principal de-a lungul apelor ce vin dinspre Bârgau și Călimani, respectiv Dorna la nord și Neagra Șarului la sud, pentru ca ulterior spre est să se răstrângă treptat de-a lungul Bistriței. În lungul acesteia se extinde pe circa 20 km de la Argeștru prin Vatra Dornei până la intrarea în Cheile Zugreni, formate între Masivul Giumalău și Masivul Pietrosul Bistriței. Are un profil asimetric accentuat și de dezvoltarea considerabilă a teraselor de pe dreapta Bistriței, îngustându-se la est spre Cheile Zugrenilor și deschizându-se larg spre vest. Așadar are o formă lobată, compartimentele mai joase ale acesteia fiind drenate de principalele râuri afluențe ale Bistriței (Dorna, Neagra Șarului și afluenții acestora) și fiind separate de culmi mai înalte ce reprezintă în cea mai mare parte prelungiri ale creștelor principale ale Masivului Călimani. Acest fapt determină separarea geografică a depresiunii în:

- Compartimentul Șarului sau Depresiunea Șaru Dornei – aferentă comunelor Șaru Dornei și Panaci, ușor izolată în raport cu Municipiul Vatra Dornei – centrul urban ce polarizează întreaga zonă
- Compartimentul aferent Râului Dorna – ce corespunde din punct de vedere administrativ comunelor Dorna Candrenilor, Coșna și Poiana Stampei.
Compartimentul aferent Râului Bistrița.

2.2.2.2. Expoziția versanților

- **Harta expoziției versanților** este prezentată în Anexa 8
- **Ponderea expoziției versanților**

Nr	Expoziția	Procent ocupare
9	Zonă relativ plată	100

2.2.2.3. Pante

- **Harta Pantelor** este prezentată în Anexa 9.

Nr	Intervale de pantă	Procent ocupare
1	< 1	47,1 %
2	>1 - 2	39,8 %

2.2.2.4. Procese geomorfologice

Valea Neagra s-a impus semnificativ în Depresiunea Șaru Dornei, contribuind la modelarea acesteia. În cadrul sitului principalele geomorfologice sunt reduse, zona fiind într-un stadiu de relativ climax. Se remarcă totuși o ușoară eroziunea fluvial-lacustră, cu mici zone de acumulare de aluviuni fine. ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei este situat în Depresiunea Șaru Dornei –

componenta estică a sistemului Depresiunii Dornelor, mai exact în vatra compartimentului geomorfologic Șaru în subunitatea câmpiei aluviale Șeștina. Câmpia aluvială netedă Șeștina corespunde zonei desfășurată între văile Runcului-Călimănel-Neagra Șarului și închisă de Dealul Magan- Fața Șarului, fiind situată la nivelul treptelor joase ale vetrei compartimentului.

2.2.3. Hidrografie

- **Harta hidrografică** este prezentată în Anexa 10
- **Lista bazinelor hidrografice ierarhizată și ponderea lor în cadrul ariei naturale protejate**

Nr	Nume bazin	Cod bazin	Ordin bazin	Supraf. totală bazin [ha]	Supraf. bazin în ANP [ha]	Pondere din ANP [%]
1	Neagra	XII.1.53.17..	2	14319	41	100

- **Caracterizarea hidrografică și influența hidrografiei asupra speciilor și habitatelor**

Tinovul Șaru Dornei se află în zona de confluență a Râului Neagra cu Pârâul Mare. Râul Neagra Șarului isi aduna apele de pe flancul nordic al Călimanului, din interiorul calderii vulcanice, pe care a ferestruit-o adânc. Izvoraste de sub Voievodeasa și Bradul Ciont, de la înaltimea de 1700 m. Râul are un bazin foarte ramnificat, cu multi afluenți ai caror ape se rostogolesc înspumate peste repezișuri și cascade – “Duruitoarea de pe Băuca” – Băucața și cascada Rețitisului, cele ale pâraielor Stanei, Dumitrelului etc. Văile sunt înguste și adânci, fiind străjuite de versanți abrupti.

Neagra Șarului primește numeroși afluenți care izvorăsc de sub vârfurile cele mai înalte ce jalonează marele crater al Călimanului – Rețitis, Pietricelul, Dumitrelul, Tarnița, Paltinul, Harlea, Băuca, pârâul Țiganului și mai ales, pârâul Haitii cu ape mai bogate, care-și înfratește undele cu cele ale Negrii Șarului în satul Gura Haitii. Neagra rătăcește apoi prin Depresiunea Șarului și adună pâraiele ce vin de pe versanți, rostogolindu-și apele pentru a duce Bistriței Aurii prinosul de unde, în apropiere de Vatra Dornei.

Apele de pe frontul nord-estic al masivului sunt colectate de Călimanel, afluent al râului Neagra Șarului, care marchează contactul dintre eruptivul Călimanului și muntii cristalini al Bistriței.

2.2.4. Clima

- **Harta temperaturilor și Harta precipitațiilor medii multianuale** este prezentată în cadrul Anexei 11 – Harta Climatică
- **Caracterizarea climei și influența ei asupra speciilor și habitatelor**

Așezarea geografică și relieful sînt principalele elemente care influențează în mod direct asupra climatului. Depresiunea Saru Dornei are un climat montan cu temperaturi medii anuale de 5,1 grd C, amplitudini termice de 21,5 grd C între lunile ianuarie (cu o medie de 7,2 grd C) și iulie (15,8 grd C), un număr mediu anual de 107 zile cu inversiuni termice și o pondere a zilelor cu calm atmosferic de 68,8 %, cu o valoare medie multianuală a vitezei vînturilor de 2,2 m/s, cantități medii anuale de precipitații de 657,4 mm și o valoare medie multianuală a presiunii atmosferice de 924 mb. Numărul mediu de 105 zile cu strat de zăpadă și grosimea medie a acestuia de 110 cm precum și prezența unor versanți cu expoziție nordică și pante mari au favorizat practicarea sporturilor de iarnă.

Prin poziția geografică și matematică, zona aparține sectorului cu climă continentală moderată, supusă adeseori advecției aerului polar maritim, cu o activitate frontală frecventă. Iarna predomină invaziile de aer de natură polar-maritimă sau maritimă-arctică din nord-vest, iar vara cele de aer cald, temperat-maritim, din sud-vest. Datorită influenței cu precădere vestice, amplitudinile termice diurne și anuale sînt mai mici decît cele din partea estică a țării, situate la același latitudine. Prezența culoarelor depresionare și a depresiunilor condiționează apariția unor anomalii, în sensul manifestării inversiunilor termice.

Teritoriul ariei protejate se înscrie în ținutul climatic de depresiune montană în care se individualizează topoclimatele de depresiune și vale. Trăsăturile principale se desprind prin situarea între izotermele 0 și 8 grade C și izohietele de 600 și 1400 mm/an. Clima este montană răcoroasă, cu temperaturi medii ale lunii ianuarie sub -6 grade C, iar vara ale lunii iunie sub 14 grade C, umiditatea relativă a aerului fiind de 80% ,cantitatea medie de precipitații are valori de peste 600 mm. Gerurile târzii și timpurii sunt destul de frecvente. Stratul de zăpadă se menține pe o durată mai mare de 100 zile.

2.2.5. Soluri

- **Hartă solurilor** prezentată în cadrul Anexei 12
- **Caracterizarea solurilor și și influența lor asupra speciilor și habitatelor**

În ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei predomină solurile hidromorfe, tipul de sol gleic cu subtipurile tipic și turbos se mai întîlnesc histosoluri cu tipul de sol turbos tipic și cambisoluri cu tipul de sol brun acid.

2.3. Mediul Biotic

2.3.1. Ecosisteme

- **Harta ecosistemelor** este prezentată în Anexa 13

2.3.2. Habitate în baza cărora a fost declarată aria naturala protejată

A. Date generale ale tipului de habitat: date care sunt general valabile pentru habitatul respectiv indiferent de locul unde acesta este întâlnit/semnalat.

B. Date specifice ale tipului de habitat la nivelul sitului: date care sunt caracteristice ale tipului de habitat în cadrul sitului.

A. Date generale ale tipului de habitat:

Nr.	Informație/Atribut	Descriere
3.	Clasificarea tipului de habitat	EC
4.	Codul unic al tipului de habitat	7110*
5.	Denumire habitat	Tinoave bombate active
6.	Palaeartic Habitats – PalHab	51.1
7.	Habitatele din România – HdR	R5101, R5102
8.	Habitatele Natura 2000	7110* Tinoave bombate active
9.	Asociații vegetale – AV	<i>Sphagnetum magellanicum</i> (Malcuit 1929) Köstner et Flössner 1933 (syn. <i>Eriophoro vaginati</i> - <i>Sphagnetum</i> Pop et al. 1968), <i>Eriophoro vaginati-Sphagnetum recurvi</i> Hueck 1925 (syn. <i>Eriophoro-Sphagnetum</i> auct. Rom.), <i>Eriophoro vaginati-Betuletum nanae</i> Ștefan et Oprea 2001.
10.	Tipuri de pădure – TP	-
11.	Descrierea generală a tipului de habitat	Acest tip de habitat cuprinde vegetația mlaștinilor oligotrofe, foarte sărace în nutrienți minerali, provenite în principal din apele de precipitații, cu o reacție puternic acidă (pH 3,5-4,5), localizate de regulă în zonele microdepresionare din etajul montan al Carpaților românești și formate predominant din specii acidofile de Cyperaceae, Ericaceae și Sphagnaceae oligotrofe.
12.	Specii caracteristice	<i>Andromeda polifolia</i> , <i>Carex pauciflora</i> , <i>Drosera rotundifolia</i> ,

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

		<i>Empetrum nigrum, Eriophorum vaginatum, Oxycoccus microcarpus, Oxycoccus palustris, Sphagnum magellanicum, Sphagnum fuscum, Sphagnum rubellum, Sphagnum fallax, Sphagnum capillifolium, Sphagnum girgensohnii, Polytrichum strictum, Pohlia sphagnicola.</i>
13.	Arealul tipului de habitat	Europa cu excepția bazinului mediteranean (http://eunis.eea.europa.eu/habitats/10142)
14.	Distribuția în România	Munții Maramureșului, Regiunea Lucina, Bazinul Dornelor, Munții Călimani, Munții Harghita, Bodoc, Comandău, CașinȘandru Mare, Munții Bucegi, Valea Sebeșului, Munții Semenic, Munții Bihorului, Muntele Mare, Muntele Dobrinu.
15.	Suprafața tipului de habitat la nivel național – ha	Nu există date suficiente.
16.	Calitatea datelor privind suprafața	Nu există date suficiente.
Nr.	Informație/Atribut	Descriere
1.	Clasificarea tipului de habitat	EC
2.	Codul unic al tipului de habitat	91D0*
3.	Denumire habitat	Turbării cu vegetație forestieră
4.	Palaeartic Habitats – PalHab	44.A1 până la 44.A4
5.	Habitatele din România – HdR	R3106, R4210, R4412, R4414
6.	Habitatele Natura 2000	91D0* Turbării cu vegetație forestieră
7.	Asociații vegetale – AV	<i>Pino mugii-Sphagnetum</i> Kästner et Flössner 1933 syn. <i>Vaccinio-Pinetum mugii sphagnetosum</i> Pop et al. 1987 non Hadač 1956, <i>Sphagno-Piceetum</i> Hartm. 1942, <i>Vaccinio-Betuletum pubescentis</i> Libbert 1933.
8.	Tipuri de pădure – TP	1131, 1132, 1133, 1172, 1173, 1174, 3141
9.	Descrierea generală a tipului de habitat	Turbăriile cu conifere și specii de foioase sunt specifice substraturilor umede, turboase cu nivelul apei în permanență ridicat și adesea mai înalt decât nivelul apei din împrejurimi. Apa este

		întotdeauna foarte săracă în substanțe nutritive (tinoave și mlaștini acide). Aceste comunități sunt în general dominate de mesteacăn pufos (<i>Betula alba ssp. glutinosa =Betula pubescens</i>), crusân (<i>Frangula alnus</i>), pin silvestru (<i>Pinus sylvestris</i>), molid (<i>Picea abies</i>) împreună cu specii specifice pentru turbării, sau mai general pentru stațiuni oligotrofe, cum sunt afinul <i>Vaccinium spp.</i> , <i>Sphagnum ssp.</i> , <i>Carex ssp.</i>
10.	Specii caracteristice	<i>Agrostis canina</i> , <i>Betula alba ssp. glutinosa</i> , <i>Carex (canescens) curta</i> , <i>Carex echinata</i> , <i>Carex nigra</i> , <i>Carex rostrata</i> , <i>Frangula alnus</i> , <i>Juncus acutiflorus</i> , <i>Molinia coerulea</i> , <i>Trientalis europaea</i> (rară în România), <i>Picea abies</i> , <i>Pinus sylvestris</i> , <i>Sphagnum spp.</i> , <i>Vaccinium oxycoccus</i> , <i>Vaccinium uliginosum</i> , <i>Viola palustris</i> , <i>Hylocomium splendens</i> , <i>Rhytidiadelphus triquetrus</i> .
11.	Arealul tipului de habitat	Europa centrală și de nord, Romania, Anatolia (http://eunis.eea.europa.eu/habitats/10197)
12.	Distribuția în Romania	Platoul Oaș-Maramureș: Poiana Brazilor la 970 m alt. Ig. Giulești, Munții Gutâi, Bucovina: Poiana Stampei, Mt. Nemira, V. Gurghiului, Harghita -Tinovul Luci și Mohoș, Munții IezerPăpășa, Munții Cindrel: Iujbea Rășinarului, Cibán, Oașa Mare șiTărtărau, Muții Lotru: Iezerul Latoritei, Iujbea Cacovei la 1600 m, Munții Sebeșului: Sălane în Valea Sebeșului, Munții Parâng, Munții Bihor: V. Someșul Rece, Molhașul Mare de la Izbuc, Munții Gilău.
13.	Suprafața tipului de habitat la nivel național – ha	Nu există date suficiente.
14.	Calitatea datelor privind suprafața	Nu există date suficiente.

B. Date specifice tipului de habitat la nivelul ariei naturale protejate

Nr	Informație/Atribut	Descriere
1.	Clasificarea tipului de habitat	EC

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

2.	Codul unic al tipului de habitat	7110* Tinoave bombate active
3.	Distribuția tipului de habitat [hartă]	Vezi harta <i>Anexa 14</i>
4.	Distribuția tipului de habitat [descriere]	Habitatul 7110* a fost regăsit într-un singur poligon, pe o suprafață relativ redusă, în partea de nord-vest a sitului.
5.	Statutul de prezență [spațial]	○ marginal
6.	Statutul de prezență [management]	○ Natural
7.	Suprafața tipului de habitat	Valoarea efectivă a suprafeței habitatului 7110* în aria naturală protejată este de 0,99 ha.
8.	Suprafața din arie pentru tipul de habitat (raportată la suprafața națională)	Date insuficiente la nivel național
9.	Perioada de colectare a datelor din teren	Aprilie –August/2014
10.	Alte informații privind sursele de informații	http://eunis.eea.europa.eu/
Nr	Informație/Atribut	Descriere
1.	Clasificarea tipului de habitat	EC
2.	Codul unic al tipului de habitat	91D0* Turbării cu vegetație forestieră
3.	Distribuția tipului de habitat [hartă]	Vezi harta <i>Anexa 15</i>
4.	Distribuția tipului de habitat [descriere]	Habitatul 91D0* ocupă aproape integral suprafața SCI-ului.
5.	Statutul de prezență [spațial]	○ larg răspândit

6.	Statutul de prezență [management]	○ Natural
7.	Suprafața tipului de habitat	Valoarea efectivă a suprafeței habitatului 91D0* în aria naturală protejată este de 39,42 ha.
8.	Suprafața din arie pentru tipul de habitat (raportată la suprafața națională)	Date insuficiente la nivel național
9.	Perioada de colectare a datelor din teren	Aprilie –August/2014
10.	Alte informații privind sursele de informații	http://eunis.eea.europa.eu/

2.3.2.2. Habitate după clasificarea națională

Habitat Natura 2000	Correspondență clasificare națională
91D0* Turbării cu vegetație forestieră	R4412 Rariști sud-est carpatice de molid (Picea abies) și/sau pin silvestru (Pinus sylvestris) de tinoave
7110* Turbării active	R5101 Turbării sud-est carpatice, mezo oligotrofe, acide cu Eriophorum vaginatum și Sphagnum recurvum

2.3.2.3. Hărțile de distribuție a tipurilor de habitate

Hartile de distribuție a habitatelor naturale sunt prezentate în Anexele 14 și 15.

2.3.3. Specii de floră și faună pentru care a fost declarată aria naturală protejată

2.3.3.1 Plante inferioare

Nu este cazul.

2.3.3.2. Plante superioare

A. Date generale ale speciei

Nr.	Informație/Atribut	Descriere
1	Cod Specie – EUNIS	1758
2	Denumirea științifică	<i>Ligularia sibirica</i> (L.) Cass.
3	Denumirea populară	Gălbenele, Curechi de munte (Flora R.P.R., 1964).
4	Statutul de conservare în România	Directiva Habitate – Directiva Consiliului Europei 92/43 EEC, Anexa II (b). Legea 462/2001 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, Anexa III (b). O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și a faunei sălbatice, Anexa III (b).
5	Descrierea speciei	Rizom scurt și gros, cu rădăcini laterale lungi, fasciculate, cărnoase, foarte abundente, la partea superioară cu resturile fibroase ale pețiolilor din anii precedenți. Tulpină viguroasă dreaptă, erectă, înaltă de 50-120 (150) cm, cilindrică, striată, frunzoasă, glabrescentă sau de obicei aspru păroasă. Frunzele bazale și tulpinale inferioare foarte lung pețiolate, triunghiular ovate sau reniforme, cu lățimea și lungimea laminei aproape egale, la vârf obtuze, la bază adânc cordate (aproape până la jumătatea laminei) cu lobii bazali foarte divergenți, subhistați, rotunjiți sau unghiulari, pe margini accentuat dințate. Frunze mijlocii asemănătoare, scurt pețiolate, cu vagina largă, prelungită, cele superioare reduse la o vagină mai mult sau mai puțin membranacee. Antelă lungă, erectă, formează un racem simplu (foarte rar 1-2 ramuri poartă raceme secundare scurte) cu axa adeseori brună purpurie, muchiată, glandulos păroasă. Antodiile înainte de înflorire erecte, după înflorire devin nutante, cu pedunculii încârligați. Antodiile înflorite au diametru de 3-4 cm, peduncul lung aproape cât involucrul, cu bracteole mai lungi decât pedunculii. Involucru cilindric campanulat lung de 9-12 mm, glabru, la bază cu 2 scvame liniare, lungi cât involucrul. Foliolate involucrale verzi sau brune roșiaticice, la bază uniseriate. Spre vârf foliolele devin altern membranose lățite. Flori radiare femeiești, galbene, cu ligula lungă de 15-16 mm și lată de 3-5 mm, la vârf rotunjită cu 3 dințișori. Flori centrale hermafrodite lungi cât involucrul, cu corolă infundibuliformă, atenuată într-un tub subțire, antere cilindrice, lung exerte și stigmat pe întreaga sa latură internă pubescent. Achene glabre, cilindrice, lungi de cca 6 mm. Papus alb-gălbui, puțin mai lung decât achena, cu radiile foarte scurt dințate. Înfloreste în lunile

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

		iulie-august (Flora R.P.R., 1964).
6	Perioade critice	Perioada înfloririi (iulie-august)
7	Cerințe de habitat	Planta crește prin depresiuni, lunci, mlaștini, pajiști și păduri în locuri mlăștinoase, buruienșuri din lungul văilor, în regiunea montană și subalpină (Flora R.P.R., 1964).
8	Arealul speciei	Element fitogeografic eurasiatic (boreal) (Sanda <i>et al.</i> , 2003)
9	Distribuția în România	Maramureș: Sighet la Strunga Țiganului, Mt. Gutin, Mt. Piatra, Halta Runc. Reg. Cluj: împrejurimile Rodnei, Cluj la Făget și Vl. Morii. Reg. Mureș: Lueta, Căpâlnița, M-ții Harghita, Dealu, Borsec, Toplița, Joseni, Lăzăreni, Borzontul Mic, Remetea, Voșlăbeni, Izvorul Mureșului, Tușnad, Sâncrăieni, Simionești, Miercurea Ciuc, Jâgodin, Bârzava, Vrabia, Tușnad Sat, Tușnadul Nou, Bicsad, M-ții Nămirei. Reg. Brașov: Brașov la Stupini, Zagon, Ozunca, Prejmer, Hărman, Turia, Cașinul Mic, Comandău. Reg. Argeș: Mt. Buila. Reg. Ploiești: M-ții Bucegi. Reg. Bacău: Bălănești. Reg. Suceava: Neagra Șarului, Drăgoiasa, Coșna, Poiana Stampei, Bosanci la Ponoare, Suceava La Cuntei (Flora R.P.R., 1964).
10	Populația națională	Nu sunt suficiente date (Mânzu <i>et al.</i> 2013).
11	Calitatea datelor privind populația națională	Nu sunt date suficiente

B. Date specifice speciei la nivelul ariei naturale protejate

Nr	Informație/Atribut	Descriere
1.	Specia	1758 <i>Ligularia sibirica</i> (L.) Cass.
2.	Informații specifice speciei	Prezența speciei <i>Ligularia sibirica</i> în ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei este incertă . Aceasta a fost însă identificată într-o suprafață adiacentă sitului, într-un fragment de habitat fără corespondență Natura 2000 (5411 Mlaștini sud-est carpatice, eu-mezotrofe cu <i>Crex nigra</i> ssp. <i>nigra</i> , <i>Juncus glaucus</i> și <i>J. effusus</i> , <i>Agrostis stolonifera</i> și <i>Deschampsia caespitosa</i>).
3.	Distribuția speciei [harta distribuției]	Vezi harta anexa 16
4.	Distribuția speciei [interpretare]	Specia are o prezență incertă în cadrul sitului

5.	Statutul de prezență [temporal]	Nu este cazul
6.	Statutul de prezență [spațial]	Nu este cazul
7.	Statutul de prezență [management]	Nu este cazul
8.	Abundență	• Nu este cazul
9.	Perioada de colectare a datelor din teren	Aprilie –August/2014
10.	Alte informații privind sursele de informații	http://rbg-web2.rbge.org.uk/FE/fe.html http://eunis.eea.europa.eu/

2.3.4. Alte specii de floră și faună relevante pentru aria naturală protejată

Nr	Informație/Atribut	Observație
1.	Codul speciei	-
2.	Denumirea științifică	<i>Andromeda polifolia L.</i>
3.	Denumirea populară	Ruginare
4.	Observații	-
Nr	Informație/Atribut	Observație
1.	Codul speciei	-
2.	Denumirea științifică	<i>Vaccinium oxycoccus L.</i>
3.	Denumirea populară	Răchițele
4.	Observații	-
Nr	Informație/Atribut	Observație
1.	Codul speciei	-
2.	Denumirea științifică	<i>Drosera rotundifolia L.</i>
3.	Denumirea populară	Roua cerului
4.	Observații	-
Nr	Informație/Atribut	Observație
1.	Codul speciei	-

Nr	Informație/Atribut	Observație
2.	Denumirea științifică	<i>Pinus sylvestris</i> L.
3.	Denumirea populară	Pin
4.	Observații	-

2.4. Informații socio-economice și culturale

2.4.1. Comunitățile locale și factorii interesați

A. Comunități locale

- **Harta unităților administrativ teritoriale** este prezentată în Anexa 17.
- **Lista unităților administrativ-teritoriale**

În conformitate cu Anexa nr. 1 la Ord. MMP nr. 2387/2011, situl de importanță comunitară ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei se întinde pe teritoriul unității administrativ teritoriale al comunei Șaru Dornei din județul Suceava.

Județ	UAT	Procent din UAT	Procent din ANP
Suceava	Șaru Dornei	0,31 %	100 %

Caracterizarea unităților administrativ teritoriale

Comuna Șaru Dornei este rezultatul comasării a două comune – Șaru Dornei și Neagra Șarului – în urma reformei administrativ teritoriale din anul 1968. Satul Neagra Șarului este reședința comunei și este organizată în 7 sate dispuse radial pe cursul unor pârauri de munte: Șaru Dornei, Neagra Șarului, Gura Haitii, Sărișor, Plaiu Șarului, Sărișoru Mare, Șaru Bucovinei.

Dinamica evenimentelor istorice prin care au trecut gospodarii din Șaru Dornei este deosebit de complexă, de la străvechea calitate de răzeși liberi și proprietari de drept natural a unor mari suprafețe de teren arabil, fânețe, pășuni și fond forestier, la cea de dezmoșteniți prin voie domnească, constrângere boierească sau regim comunist.

Localitatea Șaru Dornei este situată în Depresiunea Dornelor la limita de vest a județului Suceava, în spatele masivului Călimani, pe un spațiu intramontan dominat de terase (șesuri) cu un sol pietros, sărac, de-a lungul râurilor Neagra, Sărișorul Mare și a afluenților acestora. Vecinii sunt dispuși astfel: la nord-est este comuna Dorna Arini, la est sunt hotarele comunei Panaci, la sud este județul Harghita, la sud-est se află hotarele comunei Poiana Stampei și la vest este comuna Dorna Candrenilor.

Deoarece terenurile arabile sunt mai restrânse și neprielnice creșterii leguminoaselor, suprafețele agricole sunt destinate în special culturii cartofului. Această activitate este oricum

dominată de creșterea animalelor (bovine, ovine, caprine, cabaline, porcine), avicultură, apicultură, și colectarea fructelor de pădure, ciupercilor și plantelor medicinale.

Sătenii sunt considerați deosebiți față de locuitorii de la șes, atât prin obiceiurile lor, cât și prin modul în care se prezintă, aspecte datorate timpurilor legendare și eroice din trecut. Comuna este străbătută de la est la vest pe o distanță de 30 km de șoseaua asfaltată DC Vatra Dornei - Exploatarea minieră Călimani, care trece prin aproape toate satele aparținătoare Comunei Șaru Dornei. Din acest ax principal se ramifică drumuri ce urca prin sate, spre versanții munților care străjuiesc liniștea acestor locuri încărcate de istorie. Obiectivele care constituie atracție pentru vizitatori, dincolo de peisajele de excepție, sunt: Rezervația de jnepeniș Pinus Cembra, Rezervația 12 Apostoli, Monumentul Troița.

Pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale locale, comuna Șaru Dornei organizează manifestări care celebrează valorile naturale vulnerabile și protejate ale Munților Călimani, cum sunt: "La poale de Călimani", "Sărbătoarea bujorului de munte în comuna Șaru Dornei", ambele având loc la începutul verii.

Factori interesați.

La momentul luării custodiei a sitului Natura 2000 s-a remarcat o slabă informare în ceea ce privește cunoștințele referitoare la Rețeaua Natura 2000, atât în rândul persoanelor fizice cât și a celor juridice. Situația a fost îmbunătățită prin campania de informare realizată în cadrul proiectului POS Mediu Axa 4. În ceea ce privește persoanele fizice s-a remarcat confuzia acestora referitor la atribuțiile custodelui. Persoanele fizice au fost interesate în principal de beneficiul pe care îl pot avea prin faptul că în proximitatea localității Șaru Dornei este prezent situl Natura 2000 și de beneficiul pe care îl pot avea prin faptul că dețin terenuri în aria naturală protejată (scutiri de impozite, compensații, subvenții etc.). În ceea ce privește persoanele juridice s-a remarcat o bună colaborare din partea primăriei. De asemenea, o atitudine pozitivă au avut și reprezentanții celorlalte instituții ale statului. Au fost prezentate măsurile de conservare specifice, precum și modalități și proceduri de lucru care să asigure atât conservarea speciilor și habitatelor pentru care au fost desemnate siturile, cât și desfășurarea activităților economice specifice acestor factori.

Nr.	Denumire factor interesat	Tip	Aria de interes
1	Primăria Șaru Dornei	Unitate administrativ teritorială	Autoritate a administrației publice locale
2	Primăria Panaci	Unitate administrativ teritorială	Proprietar de teren în sit
4	Agenția pentru Protecția Mediului Suceava	Instituție publică	Implementarea politicilor, strategiilor și legislației în domeniul protecției mediului la nivel județean
5	Direcția Silvică Suceava	Subunitate a Regiei Naționale a Pădurilor-Romsilva	Gestionează Fondul Forestier al Statului
6	Ocolul Silvic Vatra Dornei	Ocol Silvic	Servicii publice cu specific silvic, Gestionar Fondul de Vanatoare 8 Sărișoare
8	Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare Suceava	Instituție publică	Asigurarea managementului activităților de silvicultură și vânătoare și a controlului respectării regimului silvic și a activităților de vânătoare

2.4.2. Utilizarea terenului

- **Harta utilizării terenului** este prezentată în Anexa 18.
- **Lista tipurilor de utilizări ale terenului**

Nr.	Clasă FSD	Clasă corine LandCover	Suprafață totală ocupată [ha]	Ponderea din suprafața sitului [%]
1.	PD	313	38,86	94,79

2.	F	321	2,14	5,21
----	---	-----	------	------

2.4.3. Situatia juridica a terenurilor

- **Harta juridica a terenurilor** este prezentata în Anexa 19
- **Centralizarea situației juridice a terenurilor**

Domeniu		Procent din suprafața ANP [%]
Domeniul Public	domeniul public al statului (DS)	94,8
	domeniul privat al statului (DPS)	0
	domeniul public al unităților administrativ-teritoriale (DAT)	5,2
	domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale (DPT)	0
	Total domeniul public (DP)	100
Proprietate Privată	proprietatea privată a persoanelor fizice (PF)	0
	proprietatea privată a persoanelor juridice (PJ)	0
	Total proprietate privată (PP)	0

Caracterizarea situației juridice a terenurilor

În cadrul ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei, regimul juridic al terenurilor este reprezentat în proporție de 94,8 % de domeniul public al statului (DS), prin terenuri administrate de Ocolul Silvic Vatra Dornei (fond forestier) și 5,2 % în proprietatea Primăriei Panaci (fânațe);

2.4.4. Administratori, gestionari și utilizatori

Nr	Proprietar	Exploatantul terenului sau gestionarul	Statutul proprietarului	Categ folosi ță	Aria (ha)	Activitatea desfasurata pe teren
1	Statul Român	DS Suceava, OS Vatra Dornei	Proprietate de stat	PD	38,9	Silvicultura

Nr	Proprietar	Exploatantul terenului sau gestionarul	Statutul proprietarului	Categ folosiț ă	Aria (ha)	Activitatea desfasurata pe teren
2	Primăria Panaci	Primăria Panaci	Administrație publică locală	F	2,1	Agricultură

2.4.5. Infrastructură și construcții

- **Harta infrastructurii rutiere și căilor ferate** este prezentata in Anexa 20

2.4.6. Patrimoniu cultural

Comuna Saru Dornei este atestata istoric in documente scrise din anul 1630, fiind situata in stravechea vatra a Tarii Dornelor, locuita de „urmasi ai luptatorilor dinaintea descacerii (1330 n.n), cu sateni ai timpurilor legendare si eroice care se deosebesc de locuitorii de la ses atat prin obiceiurile lor, cat si prin modul in care se prezinta”. Dinamica evenimentelor istorice prin care au trecut gospodarii din Saru Dornei este deosebit de complexa, de la stravechea calitate de razesi liberi si proprietari de drept natural a unor mari suprafete de teren arabil, fanete, pasune si forestier, la cea de dezmosteniti prin voie domneascs, constrngere boiereascs sau regim comunist.

Printre primele atestari documentare poate fi amintit documentul din 1630 prin care Moise Moghina intareste Manastirea Voronet cu o braniste in muntii Campulungului si intalnim toponimele: Dealul Sarului, Neagra, Ialovita, Muntele Pinului, Colbul, Cotargasi. Teodor Balan, un cunoscut cercetator al istoriei localitatilor dornene, apreciaza ca acestea dateaza din anii 1595 – 1600, desi alte atestari documentare si mai ales traditia orala atesta ca majoritatea sunt mult mai vechi, intre care sunt amintite satele: Candreni, Sareni si Iacobeni.

Pentru amatorii de legenda, Saru Dornei își afla denumirea in legenda Dornei care spune ca Dragos Voda, trecand din Maramures prin pasul Prislop pe Valea Bistritei Aurii, ar fi poposit la Iacobeni. La o vanatoare pe muntele Ousorul, a ranit o caprioara si în urmarirea ei, a cunoscut-o pe frumoasa Dorina, de care s-a îndragostit.

Revenind dupa cativa ani la casuta (vatra) de pe malul apei Dornei (Vatra Dornei), Dragos afla ca Dorina este plecata cu sirul de oi spre Muntele Calimani. Plecand in cautarea ei, Dorina nu il recunoaste, se ascunde si este ranita de sageata voievodului care crede ca a dat peste o salvaticiuene. Astfel, mergand pe urma sirului Dornei (Saru Dornei), Dragos ar fi trait ziua cea mai neagra (Neagra Sarului), atunci cand si-a ucis iubita.

Istoria localitatilor dornene, facand parte din Tara De Sus a Moldovei, incepe sa fie diferita pe plan social, economic si cultural in perioada 1758 – 1918, deoarece locuitorii din Bucovina devin supusi ai coroanei austriece, in timp ce Saru Dornei si Neagra Sarului au ramas in continuare sub administratie moldoveneasca.

La 23 august 1800 slugerul Ion Negrea și vornicul Gheorghe Tautu primesc însărcinarea să stabilească hotarele moșiei cuprinzând satele de răzeși: Dorna Arini, Șaru Dornei și Paltinisul, pe care domnitorul C. Ipsilanti le daruiește fiului său Alexandru Ipsilanti, conducătorul de mai târziu al mișcării eteriste printr-un hrisov din 6 august 1800. Hotărnicirea s-a făcut la 15 noiembrie 1800 și la 6 ianuarie 1801, fiind aprobată de către Divanul Moldovei.

Ocupații tradiționale

În această zonă situată în inima Carpaților Orientali, în condiții geografice și social-economice specifice, locuitorii s-au ocupat din cele mai vechi timpuri cu creșterea animalelor și mica gricultură montană, exploatarea forestieră, plutaritul și mineritul.

2.4.7. Peisajul

Peisajul zonei ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei este de un pitoresc aparte, caracteristic Țării Dornelor, cu valea Neagra ca ax central, încadrată pe o lungime semnificativă de pădurile galerii de arin, cu versanți domoli împădușiți cu păduri de conifere, dar și cu abupturi stâncoase cu o biodiversitate remarcabilă. Valoarea deosebită a peisajului este conferită de asemenea de structura și textura localităților, dispuse în lungul căilor de comunicații și a principalelor văi, cu case risipite, încadrate de curți și grădini extinse, în care domină pajiști valoroase sub aspect floristic.

2.4.8. Obiective turistice

Situată într-o zonă plină de istorie și legendă, la trecătoarea dintre Ardeal și Bucovina, comuna Șaru Dornei reprezintă una dintre cele mai pitorești localități din țară. Sătenii sunt considerați deosebiți față de locuitorii de la șes, atât prin obiceiurile lor, cât și prin modul în care se prezintă, aspecte datorate timpurilor legendare și eroice din trecut.

”Tirolul românesc” așa cum mai este denumită minidepresiunea Șaru Dornei, datorită climatului său de ”crutare” dar și pentru ospitalitatea de care dau dovadă locuitorii săi, are multiple posibilități de turism.

Comuna este străbătută de la est la vest pe o distanță de 30 Km de soseaua asfaltată DC Vatra Dornei - Exploatarea miniera Calimani, care trece prin aproape toate satele aparținătoare Comunei Șaru Dornei. Din acest ax principal se ramifică drumuri ce urcă prin sate, spre versanții munților care străjuiesc liniștea acestor locuri încărcate de istorie.

Obiective turistice.

Monumentul Troita

Se află în incinta Bisericii Sf. Dimitrie, biserica construită între anii 1854 - 1856. Monumentul este ridicat în memoria fiilor comunei, căzuți la datorie pentru apărarea gliei străbune în războiul reîntregirii neamului și neatarnării statului român (1916 - 1918).

Rezervația jnepenii cu Pinus Cembra

Rezervatia se intinde pe o suprafata de 384,2 ha si cuprinde padurile si jnepenisurile situate la izvorul paraului Neagra Sarului, inspre varful Rachitis, avand ca limite : la vest saua ce duce spre varful Pietricelul, spre sud creasta Rachitis, spre est arboretul de limita al amestecului molid - zamburu iar spre nord o linie marcata ce atinge soseaua care urca la fosta mina din Calimani.

Înafara de peisaj, rezervatia prezinta o deosebita importanta stiintifica prin aceea ca aici se gaseste un arboret natural in amestec intim de molid si zamburu, unic in tara si foarte rar in Europa. Aici zamburul are trunchiuri foarte bine conformate. În zona jnepenisului, zamburul prezinta infurcari datorita intemperiilor (vanturi puternice, ploii abundente, ninsori masive, geruri) specifice limitei altitudinale de vegetatie. Interesanta în acest perimetru este si prezenta arinului care fixeaza bine solul precum si prezenta scorosului ce vegeteaza bine chiar pana la cota 1880.

Un fapt demn de remarcat este arbustul ocrotit ce apare frecvent in jnepenisuri sau pe soluri de natura vulcanica : smandarul (*Rhododendron Kotskyi*) care coloreaza in rosu aprins covorul vegetal.

Rezervatia 12 Apostoli

Creasta care formeaza cumpana apelor dintre bazinele paraieiilor Neagra Sarului respectiv Poiana Negrii si coboara dinspre Calimani peste culmele Tamau si Pietrele Rosii, adaposteste multe figuri zoo si antropomorfe care sunt parca ” sculptate” de intemperiile ce au avut loc de-a lungul timpului, constituite din fragmente de lava cimentata.

Grupul de stanci **12 Apostoli** ce formeaza rezervatia este cel mai important si cuprinde numeroase ” sculpturi” ce atrag vizitatorii in zona, ca de exemplu, în partea de nord figura unui mos cu barba, spre sud figura unui batran, etc. Aceste forme stancoase au inspirat atat folclorul local cat si cultul religios ortodox. Numeroase dintre aceste minunatii au nume atat folclorice cat si religioase. Mari personalitati au publicat lucrari despre aceasta zona a Muntiiilor Calimani, unii emitand chiar teorii ce amintesc de culturile megalitice.

2.5. Activități cu potențial impact (presiuni și amenințări)

Descrierea activităților cu potențial impact asupra ariei naturale protejate, a speciilor și a habitatelor de interes conservativ din aceasta

O componentă esențială în managementul ariilor protejate o reprezintă evaluarea realistă a **presiunilor, amenințărilor și activităților** existente atât în interiorul cât și în imediata vecinătate a ariilor protejate.

În acest context, termenul de **activități** face referire la acele preocupări umane care fie au un efect pozitiv asupra ariei protejate, fie nu au nici un efect asupra acesteia. Diferența dintre termenii **presiuni și amenințări** o reprezintă momentul de desfășurare al acestora în timp, astfel încât definițiile acestor doua categorii ar putea fi următoarele:

- **Presiuni (P)** – acele activități care au impact negativ în momentul de față, sau activități care s-au derulat în trecut, dar ale căror efecte asupra speciilor sau habitatelor de interes comunitar încă persistă.

- **Amenințări (A)** – acele activități cu potențial impact negativ asupra stării de conservare a speciilor sau habitatelor de interes comunitar, care sunt preconizate să se deruleze în viitor.

În mod identic cu informațiile referitoare la prezența speciilor și habitatelor de interes comunitar, aceste informații referitoare la activitățile antropice relevante pentru fiecare sit Natura 2000 în parte se regăsesc în interiorul formularelor standard. Mai precis, prin Decizia Comisiei 97/266/EC, modificată ulterior prin Decizia Comisiei 2011/484/EU, Uniunea Europeană a creat în interiorul formularelor standard pentru siturile Natura 2000 subcapitolul 4.3 referitor la presiuni, amenințări și activități.

2.5.1 Lista activităților cu potențial impact

Sunt descrise, pe scurt, activitățile cu potențial impact asupra ariei naturale protejate, a speciilor și a habitatelor de interes conservativ din acesta. Aceste activități sunt împărțite în presiuni actuale cu impact la nivelul ariei protejate și amenințări viitoare cu potențial impact la nivelul ariei natural protejate.

2.5.1.1 Lista presiunilor actuale cu impact la nivelul ariei naturale protejate

2.5.1.1.1. Lista impacturilor cauzate de presiunile actuale asupra speciilor

Specia de interes comunitar *Ligularia sibirica* - Nu este cazul, specia a fost identificată în afara ariei protejate

2.5.1.1.2. Lista impacturilor cauzate de presiunile actuale asupra habitatelor

► HABITATUL PRIORITAR 7110* - TURBĂRII ACTIVE

Cod	Parametru	Descriere
A.1	Presiune actuală	K04.01 Competiție
A.2	Detalii	Această presiune se datorează invaziei de pin silvestru. Ea afectează structura și funcțiile specifice habitatului țintă, ducând la înlocuirea acestuia cu habitatul 91D0* - Turbărie cu vegetație forestieră.

► HABITATUL PRIORITAR 91D0* - TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ

Cod	Parametru	Descriere
A.3	Presiune actuală	B02 Gestionarea și utilizarea pădurii și plantației
A.4	Detalii	
A.5	Presiune actuală	B06 Pășunatul în pădure/în zonă împădurită
A.6	Detalii	Pe toată suprafața habitatului au fost observate urme de tranzit de animale domestice (vite) sau sălbatice.
A.7	Presiune actuală	F04.02 Colectarea (ciuperci, licheni, fructe de pădure etc.)
A.8	Detalii	Colectarea fructelor de pădure și a ciupercilor poate produce deteriorarea stratului subarbustiv și ierbos, inclusiv cel muscinal foarte important în menținerea echilibrului hidric. De asemenea, poate produce tasarea, smulgerea plantelor, favorizând totodată acumularea resturilor menajere și prin aceasta apariția proceselor de nitrificare și ruderalizare.

2.5.1.2 Lista amenințărilor viitoare cu impact la nivelul ariei naturale protejate

2.5.1.2.1 Lista amenințărilor viitoare cu impact la nivelul ariei naturale protejate asupra speciilor

- ▶ **Specia de interes comunitar *Ligularia sibirica*** - Nu este cazul, specia a fost identificată înafara ariei protejate.

2.5.1.2.2 Lista amenințărilor viitoare cu impact la nivelul ariei naturale protejate asupra habitatelor

▶ HABITATUL PRIORITAR 7110* TURBĂRII ACTIVE

Cod	Parametru	Descriere
B.1	Amenințare viitoare	K04.01 Competiție
B.2	Detalii	Inviaza de pin silvestru afectează structura și funcțiile specifice habitatului țintă, ducând la înlocuirea acestuia cu un habitat de turbărie cu vegetație forestieră.

B.3	Amenințare viitoare	M01 Schimbarea condițiilor abiotice
B.4	Detalii	Reducerea cantității de precipitații anuale și creșterea temperaturii pot duce la micșorarea suprafeței habitatului. Acești factori influențează negativ echilibrul hidric și climatic, structura și compoziția specifică a vegetației (prin eliminarea speciilor caracteristice), favorizează competiția cu speciile rezistente la acțiunea acestor factori (inclusiv speciile ruderales), ducând în final la deteriorarea habitatului.

► **HABITATUL PRIORITAR 91D0* TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ**

Cod	Parametru	Descriere
B.5	Amenințare viitoare	M01 Schimbarea condițiilor abiotice
B.6	Detalii	Reducerea cantității de precipitații anuale și creșterea temperaturii pot duce la micșorarea suprafeței habitatului. Acești factori influențează negativ echilibrul hidric și climatic, structura și compoziția specifică a vegetației (prin eliminarea speciilor caracteristice), favorizează competiția cu speciile rezistente la acțiunea acestor factori (inclusiv speciile ruderales), ducând în final la deteriorarea habitatului.

2.5.2 Hărțile activităților cu potențial impact

2.5.2.1 *Harta presiunilor actuale și a intensității acestora la nivelul ariei naturale protejate*

Hărțile presiunilor asupra habitatelor și speciilor, cu impact la nivelul ariei naturale protejate sunt prezentate în Anexa 21

2.5.2.2 *Harta amenințărilor viitoare și a intensității acestora la nivelul ariei naturale protejate*

Hărțile amenințărilor asupra habitatelor și speciilor, cu impact la nivelul ariei naturale protejate sunt prezentate în Anexa 22.

2.5.3 Evaluarea impacturilor asupra tipurilor de habitate

2.5.3.1 Evaluarea impacturilor cauzate de presiunile actuale asupra tipurilor de habitate

► HABITATUL PRIORITAR 7110* - TURBĂRII ACTIVE

Cod	Parametru	Descriere
A.1	Presiune actuală	K04.01 Competiție
G.1	Clasificarea tipului de habitat	EC
G.2	Codul unic al tipului de habitat	7110* Turbării bombate active <ul style="list-style-type: none"> R5101 Turbării sud-est carpatice, mezo-oligotrofe, acide cu <i>Eriophorum vaginatum</i> și <i>Sphagnum recurvum</i>
G.3	Localizarea impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat [geometrie]	Hartă anexă 21 PH4
G.4	Localizarea impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat [descriere]	Toată aria în care a fost identificat habitatul.
G.5	Intensitatea localizată a impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat	Medie (M) – viabilitatea pe termen lung a tipului de habitat, în locul respectiv, este semnificativ afectată
G.6	Confidențialitate	<ul style="list-style-type: none"> Informatii publice
G.7	Detalii	Această presiune se datorează invaziei de pin silvestru. Ea afectează structura și funcțiile specifice habitatului țință, ducând la înlocuirea acestuia cu habitatul 91D0* - Turbărie cu vegetație forestieră.

► HABITATUL PRIORITAR 91D0* - TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ

Cod	Parametru	Descriere
-----	-----------	-----------

A.1	Presiune actuală	B02 Gestionarea și utilizarea pădurii și plantației
G.1	Clasificarea tipului de habitat	EC
G.2	Codul unic al tipului de habitat	91D0* - Turbării cu vegetație forestieră <ul style="list-style-type: none"> • R4210 - Păduri sud-est carpatice de molid cu <i>Sphagnum</i> sp. • R4412 – Rariști sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și/sau pin silvestru (<i>Pinus sylvestris</i>) de tinoave
G.3	Localizarea impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat [geometrie]	Hartă anexă 21 PH1
G.4	Localizarea impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat [descriere]	Toată aria în care a fost identificat habitatul
G.5	Intensitatea localizată a impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat	Scăzută (S) – viabilitatea pe termen lung a tipului de habitat, în locul respectiv, nu este semnificativ afectată.
G.6	Confidențialitate	<ul style="list-style-type: none"> • Informații publice
G.7	Detalii	
Cod	Parametru	Descriere
A.1	Presiune actuală	B06 Pășunatul în pădure/în zonă împădurită
G.1	Clasificarea tipului de habitat	EC
G.2	Codul unic al tipului de habitat	91D0* - Turbării cu vegetație forestieră <ul style="list-style-type: none"> • R4210 - Păduri sud-est carpatice de molid cu <i>Sphagnum</i> sp. • R4412 – Rariști sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și/sau pin silvestru (<i>Pinus sylvestris</i>) de tinoave
G.3	Localizarea impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat [geometrie]	Hartă anexă 21 PH2

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

G.4	Localizarea impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat [descriere]	Toată aria în care a fost identificat habitatul.
G.5	Intensitatea localizată a impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat	Scăzută (S) – viabilitatea pe termen lung a tipului de habitat, în locul respectiv, nu este semnificativ afectată
G.6	Confidențialitate	<ul style="list-style-type: none"> • Informații publice
G.7	Detalii	Pe toată suprafața habitatului au fost observate urme de tranzit de animale domestice (vite) sau sălbatice.
Cod	Parametru	Descriere
A.1	Presiune actuală	F04.02 Colectarea (ciuperci, licheni, fructe de pădure etc.)
G.1	Clasificarea tipului de habitat	EC
G.2	Codul unic al tipului de habitat	91D0* - Turbării cu vegetație forestieră <ul style="list-style-type: none"> • R4210 - Păduri sud-est carpatice de molid cu <i>Sphagnum</i> sp. • R4412 – Rariști sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și/sau pin silvestru (<i>Pinus sylvestris</i>) de tinoave
G.3	Localizarea impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat [geometrie]	Hartă anexă 21 PH3
G.4	Localizarea impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat [descriere]	Toată suprafața în care a fost identificat habitatul.
G.5	Intensitatea localizată a impactului cauzat de presiunile actuale asupra tipului de habitat	Scăzută (S) – viabilitatea pe termen lung a tipului de habitat, în locul respectiv, nu este semnificativ afectată
G.6	Confidențialitate	<ul style="list-style-type: none"> • Informații publice
G.7	Detalii	<p>Colectarea fructelor de pădure și a ciupercilor poate produce deteriorarea stratului subarbustiv și ierbos, inclusiv cel muscinal foarte important în menținerea echilibrului hidric.</p> <p>De asemenea, poate produce tasarea, smulgerea plantelor, favorizând totodată acumularea resturilor menajere și prin aceasta apariția proceselor de nitrificare și ruderalizare.</p>

2.5.3.2 Evaluarea impacturilor cauzate de amenințările viitoare asupra tipurilor de habitate

► HABITATUL PRIORITAR 7110* TURBĂRII ACTIVE

Cod	Parametru	Descriere
B.1	Amenințare viitoare	K04.01 Competiție
H.1	Clasificarea tipului de habitat	EC
H.2	Codul unic al tipului de habitat	7110* Turbării bombate active <ul style="list-style-type: none"> R5101 Turbării sud-est carpatice, mezo-oligotrofe, acide <i>cu Eriophorum vaginatum și Sphagnum recurvum</i>
H.3	Localizarea impactului cauzat de amenințările viitoare asupra tipului de habitat [geometrie]	Harta anexă 22 AH3
H.4	Localizarea impactului cauzat de amenințările viitoare asupra tipului de habitat [descriere]	Toată aria în care a fost identificat habitatul.
H.5	Intensitatea localizată a impactului cauzat de amenințările viitoare asupra tipului de habitat	Medie (M) – viabilitatea pe termen lung a tipului de habitat, în locul respectiv, este semnificativ afectată.
H.6	Confidențialitate	<ul style="list-style-type: none"> Informații publice
H.7	Detalii	Invazia de pin silvestru afectează structura și funcțiile specifice habitatului țintă, ducând la înlocuirea acestuia cu un habitat de turbărie cu vegetație forestieră.
Cod	Parametru	Descriere
B.1	Amenințare viitoare	M01 Schimbarea condițiilor abiotice
H.1	Clasificarea tipului de habitat	EC
H.2	Codul unic al tipului de habitat	7110* Turbării bombate active <ul style="list-style-type: none"> R5101 Turbării sud-est carpatice, mezo-oligotrofe, acide <i>cu Eriophorum vaginatum și Sphagnum recurvum</i>
H.3	Localizarea impactului cauzat de amenințările viitoare asupra tipului de habitat [geometrie]	Harta anexă 22 AH2

H.4	Localizarea impactului cauzat de amenințările viitoare asupra tipului de habitat [descriere]	Pe toată suprafața habitatului.
H.5	Intensitatea localizată a impactului cauzat de amenințările viitoare asupra tipului de habitat	Medie (M) – viabilitatea pe termen lung a tipului de habitat, în locul respectiv, este semnificativ afectată.
H.6	Confidențialitate	<ul style="list-style-type: none"> • Informații publice
H.7	Detalii	<p>Reducerea cantității de precipitații anuale și creșterea temperaturii pot duce la micșorarea suprafeței habitatului.</p> <p>Acești factori influențează negativ echilibrul hidric și climatic, structura și compoziția specifică a vegetației (prin eliminarea speciilor caracteristice), favorizează competiția cu speciile rezistente la acțiunea acestor factori (inclusiv speciile ruderales), ducând în final la deteriorarea habitatului.</p>

► **HABITATUL PRIORITAR 91D0* TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ**

Cod	Parametru	Descriere
B.1	Amenințare viitoare	M01 Schimbarea condițiilor abiotice
H.1	Clasificarea tipului de habitat	EC
H.2	Codul unic al tipului de habitat	<p>91D0* - Turbării cu vegetație forestieră</p> <ul style="list-style-type: none"> • R4210 - Păduri sud-est carpatice de molid cu <i>Sphagnum</i> sp. • R4412 – Rariști sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și/sau pin silvestru (<i>Pinus sylvestris</i>) de tinoave
H.3	Localizarea impactului cauzat de amenințările viitoare asupra tipului de habitat [geometrie]	Harta anexă 22 AH1
H.4	Localizarea impactului cauzat de amenințările viitoare asupra tipului de habitat [descriere]	Pe toată suprafața habitatului.

H.5	Intensitatea localizata a impactului cauzat de amenințările viitoare asupra tipului de habitat	Medie (M) – viabilitatea pe termen lung a tipului de habitat, în locul respectiv, este semnificativ afectată
H.6	Confidențialitate	<ul style="list-style-type: none"> • Informații publice
H.7	Detalii	<p>Reducerea cantității de precipitații anuale și creșterea temperaturii pot duce la micșorarea suprafeței habitatului.</p> <p>Acești factori influențează negativ echilibrul hidric și climatic, structura și compoziția specifică a vegetației (prin eliminarea speciilor caracteristice), favorizează competiția cu speciile rezistente la acțiunea acestor factori (inclusiv speciile ruderales), ducând în final la deteriorarea habitatului.</p>

2.5.4 Evaluarea impacturilor asupra speciilor

Specia de interes comunitar **LIGULARIA SIBIRICA** - Nu este cazul, specia a fost identificată în afara ariei protejate.

3. Evaluarea stării de conservare a speciilor și tipurilor de habitate

Evaluarea stării de conservare nu se justifică pentru toate speciile și nu trebuie realizată pentru:

- speciile ocazionale, a căror prezență este doar accidentală, eratică, nefiind regulată și stabilă;
- speciile nou sosite, a căror semnalare actuală în cuprinsul ariei protejate se datorează cel mai probabil schimbărilor climatice și pentru care nu există informații suficiente;
- speciile cu prezență incertă, a căror prezență este nesigură, îndoielnică, dubioasă;
- speciile a căror populație în sit este nesemnificativă în raport cu populația națională – “populația relativă” în formularul standard Natura 2000, fiind evaluată ca “D – Populație nesemnificativă”;

Starea de conservare, inclusiv *starea de conservare favorabilă* sunt definite în Directiva Habitata în cadrul articolelor 1(e) pentru habitate și 1(i) pentru specii, precum și în OUG 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.

Directiva Habitate cuprinde o serie de cerințe pentru Statele Membre cu privire la implementarea măsurilor de conservare pentru habitatele și speciile de interes Comunitar. Obiectivul general al acestor măsuri ar fi atingerea scopului general al acestei Directive, menționat în Articolul 2(1) *“de a contribui la asigurarea biodiversității prin conservarea habitatelor naturale precum și a faunei și florei sălbatice pe teritoriul european al Statelor Membre la care Tratatul se aplică”*. Articolul 2(2) menționează: *“Măsurile luate în baza prezentei Directive vizează menținerea sau restabilirea, într-o stare favorabilă de conservare, a habitatelor naturale și a speciilor din fauna și flora sălbatică de interes comunitar”*, iar la punctul 3 al aceluiași articol se arată că *“Măsurile luate în baza prezentei Directive țin seama de exigențele economice, sociale și culturale ca și de particularitățile regionale și locale.”*

Starea de conservare, inclusiv starea de conservare favorabilă, sunt definite în Directiva 92/43/EEC ”Habitat”.

Articolul 1(i) al Directivei Habitate definește **starea de conservare a unei specii**: *“suma influențelor care, acționând asupra speciei, distribuția și abundența populațiilor sale pe teritoriul vizat în Articolul 2;*

“Starea de conservare” va fi considerată “favorabilă” când:

- datele relative la dinamica populației speciei în cauza arată ca aceasta specie este continuă sau este susceptibilă să continue, pe termen lung, să fie o componentă viabilă a habitatului sau natural

și

-Aria de repartitie naturală a speciei nu se reduce și nu risca să se reducă într-un viitor previzibil

și

-există și probabil va exista un habitat destul de întins pentru ca populațiile sale să se mențină pe termen lung. “

Starea de conservare nefavorabilă este împărțită în două clase:

„nefavorabil-inadecvat” pentru situațiile în care este necesară o schimbare a politicilor sau managementului pentru a aduce specia în stare de conservare favorabilă, dar nu există nici un pericol de dispariție în viitorul previzibil (ex: 50-100 de ani);

„nefavorabil-rău” pentru situațiile în care specia este în pericol de a dispărea în viitorul previzibil (ex: 50-100 de ani).

Pentru toate situațiile în care nu există suficiente informații pentru a realiza o evaluare corespunzătoare, starea de conservare este considerată **„necunoscută”**.

Pentru o reprezentare grafică a celor patru stări de conservare, a fost adoptat un sistem de codificare pe culori (noțiunea de „semafor”) :

roșu pentru „nefavorabil-rău”;
portocaliu pentru „nefavorabil-inadecvat”;
verde pentru „favorabil”;
gri pentru „necunoscut”.

3.1. Evaluarea stării de conservare a fiecărei specii de interes conservativ.

Nu este cazul. Specia de interes comunitar LIGULARIA SIBIRICA a fost identificată doar în afara ariei protejate.

3.2. Evaluarea stării de conservare a fiecărui tip de habitat de interes conservativ

Starea de conservare a habitatelor de interes comunitar. Definiție. Generalități.

Starea de conservare a unui habitat este definită în Directiva Habitate în cadrul articolului 1(e) astfel: *“starea de conservare a unui habitat natural înseamnă suma influențelor ce acționează asupra unui habitat natural și a speciilor tipice pe care le adăpostește, care pot afecta pe termen lung repartiția sa naturală, structura și funcțiile sale, ca și supraviețuirea pe termen lung a speciilor sale tipice, pe teritoriul vizat în Articolul 2”*.

Starea de conservare a unui habitat, stabilită pe baza unor atribute care descriu (direct sau indirect) starea acestuia, poate fi:

a. Stare favorabilă de conservare

În conformitate cu Directiva Habitate, Articolul 1(e), un habitat va fi în stare favorabilă de conservare atunci când:

- aria sa de răspândire naturală ca și suprafețele pe care le acoperă în cadrul acestei arii sunt stabile sau în extindere;
- există structura și funcțiile specifice necesare pentru menținerea pe termen lung și este posibil să existe în viitorul previzibil;
- perspective viitoare care îi sunt asociate sunt favorabile, iar stadiul de conservare a speciilor care îi sunt tipice este favorabil conform punctului (i) (datele relative la dinamica populației speciei în cauză arată că această specie continuă să existe și este posibil să continue, pe termen lung, să fie o componentă viabilă a habitatului său natural; aria de repartiție naturală a speciei nu se reduce și nu riscă să se reducă într-un viitor previzibil

și există și probabil va exista un habitat destul de întins pentru ca populațiile sale să se mențină pe termen lung).

b. Stare de conservare nefavorabilă, care grupează două clase:

„nefavorabilă-inadecvată” pentru situațiile în care este necesară o schimbare a politicilor sau managementului pentru a aduce habitatul în stare de conservare favorabilă, dar nu există nici un pericol de dispariție în viitorul previzibil (ex: 50-100 de ani);

„nefavorabilă-rea” pentru situațiile în care habitatul este în pericol de a dispărea în viitorul previzibil (ex: 50-100 de ani).

În cazul în care datele existente sunt insuficiente pentru a stabili statutul de conservare al unui habitat, starea de conservare este considerată **„necunoscută”**.

Pentru o reprezentare grafică a celor patru stări de conservare, a fost adoptat un sistem de codificare pe culori (noțiunea de „semafor”):

verde pentru „favorabilă”;

portocaliu pentru „nefavorabilă-inadecvată”;

roșu pentru „nefavorabilă-rea”;

gri pentru „necunoscută”.

Metode de evaluare a stării de conservare a habitatelor de interes comunitar

Evaluarea stării de conservare în contextul planului de management pentru o arie naturală protejată:

Evaluarea stării de conservare este esențială în cadrul procesului de elaborare a unui plan de management pentru siturile Natura 2000. Astfel, dacă starea de conservare este evaluată ca favorabilă la momentul elaborării planului de management, activitățile din acest plan trebuie să se axeze pe menținerea stării de conservare pe termen lung (prin monitorizarea habitatului), iar regulile și rezultatele procedurii de evaluare să prevină și să combată acele activități al căror impact potențial ar putea periclita pe viitor actuala stare de conservare favorabilă.

Dacă starea de conservare a unui habitat este evaluată ca ”nefavorabilă-inadecvată” sau ”nefavorabilă-rea”, activitățile din planul de management trebuie să vizeze, în special, îmbunătățirea acelor parametri care împiedică habitatul să ajungă în starea de conservare favorabilă.

De asemenea, în elaborarea oricărui plan este necesară anticiparea evoluției stării de conservare a habitatelor, inclusiv cu luarea în considerare a impactului cumulat, conform principiului precauției.

În situația în care starea de conservare este evaluată ca fiind ”necunoscută”, activitățile din planul de management trebuie să urmărească micșorarea efectelor activităților cu impact negativ asupra habitatului și limitarea sau interzicerea oricărei activități viitoare, susceptibile de a afecta

tipul de habitat. Trebuie să se evite situația în care tipul de habitat ajunge în stare de conservare nefavorabilă, din cauza inexistenței sau insuficienței informațiilor necesare pentru a putea evalua starea lor de conservare.

În concluzie, măsurile, activitățile și regulile din planul de management trebuie să fie preventive, adecvate, eficiente și integrate, astfel încât să asigure condițiile necesare pentru ca habitatele de interes conservativ să se mențină sau să ajungă în stare de conservare favorabilă.

Evaluarea stării de conservare a habitatelor

Evaluarea stării de conservare nu se justifică pentru toate tipurile de habitate și nu trebuie realizată pentru:

- tipurile de habitate cu prezență incertă;
- tipurile de habitate a căror suprafață în sit este nesemnificativă în raport cu suprafața respectivului tip de habitat la nivel național (“suprafața relativă” fiind evaluată ca “D”);

Starea de conservare se evaluează pentru toate habitatele pentru a căror conservare a fost desemnat situl.

Parametrii utilizați pentru calculul stării de conservare a unui habitat sunt:

- suprafața ocupată de habitat;
- structura și funcționalitatea specifică a habitatului;
- perspective viitoare care îi sunt asociate.

Evaluarea globală a stării de conservare a unui habitatului se estimează prin agregarea rezultatelor celor trei parametri, folosind următoarele reguli:

- **statut de conservare favorabil** – **indicator verde**: indicator verde pentru toți parametrii sau doi indicatori verzi și unul « necunoscut »;

- **statut de conservare nefavorabil neadecvat** - **indicator portocaliu**: cel puțin un indicator portocaliu dar niciun indicator roșu;

- **statut de conservare nefavorabil rău**-**indicator roșu**: cel puțin un indicator roșu;

- statut de conservare necunoscut: doi sau mai mulți indicatori « necunoscut » asociați cu indicatori verzi sau toți indicatorii « necunoscut ».

Evaluarea globală a stării de conservare a habitatului se obține prin agregarea rezultatelor a trei parametri, respectiv:

- Starea de conservare din punct de vedere al suprafeței habitatului
- Starea de conservare din punct de vedere al structurii și funcțiilor specifice habitatului
- Starea de conservare din punct de vedere al perspectivelor habitatului în viitor

Evaluarea stării de conservare a habitatelor de interes comunitar din situl ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

Evaluarea stării de conservare a fost făcută pentru habitatele pentru a căror conservare a fost desemnat situl și care au fost identificate în teren, respectiv:

- Habitatul prioritar **91D0*** - Turbării cu vegetație forestieră
- Habitatul prioritar **7110*** - Turbării active

3.2.1 Evaluarea stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al suprafeței acoperite de către tipul de habitat

Tabelul E) Parametri pentru evaluarea stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al suprafeței ocupate

Nr	Atribut	Descriere
E.1	Clasificarea habitatului	EC
E.2	Codul Habitatului	91D0* - Turbării cu vegetație forestieră R4412 – Rariști sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și/sau pin silvestru (<i>Pinus sylvestris</i>) de tinoave
E.3	Suprafața acoperită de către habitat în aria naturală protejată	a) sup. min. 39,43 ha sup. max. 39,43 ha Sup. totală: 39,43 ha
E.4	Calitatea datelor pentru suprafața acoperită de către habitat în aria naturală protejată	<ul style="list-style-type: none"> • bună
E.5	Raportul dintre suprafața acoperită de către habitat în aria naturală protejată și suprafața habitatului la nivel național	Datele insuficiente la nivel national
E.6	Reevaluarea suprafeței acoperite de către habitat estimată în planul de management anterior	Nu este cazul – prima evaluare

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

E.7	Suprafața de referință favorabilă a habitatului din aria naturală protejată	<ul style="list-style-type: none"> • "X" – prima evaluare
E.8	Metodologia de apreciere a suprafeței de referință favorabile a habitatului din aria naturală protejată	<ul style="list-style-type: none"> • "x" – prima evaluare
E.9	Raportul dintre suprafața de referință favorabilă a habitatului și suprafața actuală a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • "x" – necunoscută
E.10	Tendința actuală a suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • "x" – necunoscută
E.11	Motivul descreșterii suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul
E.12	Explicații asupra motivului descreșterii suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul
E.13	Calitatea datelor privind tendința suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficientă
E.14	Magnitudinea tendinței suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul – date insuficiente
E.15	Magnitudinea tendinței suprafeței habitatului exprimată prin calificative	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul – date insuficiente
E.16	Schimbări în modelul de distribuție al suprafețelor habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • nu există date privind schimbările în modelul de distribuție al suprafețelor habitatului în cadrul sitului.
E.17	Starea de conservare a habitatului din punct de vedere al suprafeței acoperite de către habitat	<ul style="list-style-type: none"> • "X" – necunoscută

E.18	Tendința stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al suprafeței ocupate	<ul style="list-style-type: none"> • ”x” – este necunoscută
E.19	Detalii asupra stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al suprafeței ocupate	<ul style="list-style-type: none"> • ”XX” - nu există date pentru a putea stabili că starea de conservare nu este în nici într-un caz favorabilă.
E.1	Clasificarea habitatului	EC
E.2	Codul Habitatului	7110* Turbării active R5101 Turbării sud-est carpatice, mezo- oligotrofe, acide cu <i>Eriophorum vaginatum</i> și <i>Sphagnum recurvum</i>
E.3	Suprafața acoperită de către habitat în aria naturală protejată	a) sup. min. 0,99 ha sup. max. 0,99 ha Sup. totală: 0,99 ha
E.4	Calitatea datelor pentru suprafața acoperită de către habitat în aria naturală protejată	<ul style="list-style-type: none"> • medie
E.5	Raportul dintre suprafața acoperită de către habitat în aria naturală protejată și suprafața habitatului la nivel național	Datele insuficiente la nivel național
E.6	Reevaluarea suprafeței acoperită de către habitat estimată în planul de management anterior	Nu este cazul – prima evaluare
E.7	Suprafața de referință favorabilă a habitatului din aria naturală protejată	<ul style="list-style-type: none"> • ”X” – prima evaluare
E.8	Metodologia de apreciere a suprafeței de referință favorabile a habitatului din aria naturală protejată	<ul style="list-style-type: none"> • ”x” – prima evaluare

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

E.9	Raportul dintre suprafața de referință favorabilă a habitatului și suprafața actuală a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • "x" – necunoscută
E.10	Tendința actuală a suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • "x" – necunoscută
E.11	Motivul descreșterii suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul
E.12	Explicații asupra motivului descreșterii suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul
E.13	Calitatea datelor privind tendința suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • insuficientă
E.14	Magnitudinea tendinței suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul – date insuficiente
E.15	Magnitudinea tendinței suprafeței habitatului exprimată prin calificative	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul – date insuficiente
E.16	Schimbări în modelul de distribuție al suprafețelor habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • nu există date privind schimbările în modelul de distribuție al suprafețelor habitatului în cadrul sitului.
E.17	Starea de conservare a habitatului din punct de vedere al suprafeței acoperite de către habitat	<ul style="list-style-type: none"> • "X" – necunoscută
E.18	Tendința stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al suprafeței ocupate	<ul style="list-style-type: none"> • "x" – este necunoscută
E.19	Detalii asupra stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al suprafeței ocupate	<ul style="list-style-type: none"> • "XU" - starea de conservare este necunoscută dar nu este în nici într-un caz favorabilă (este nefavorabilă - inadecvată sau nefavorabilă - rea)

3.2.2 Evaluarea stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al structurii și funcțiilor specifice tipului de habitat

Tabelul F) Parametri pentru evaluarea stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al structurii și funcțiilor sale specifice

Nr	Atribut	Descriere
E.1	Clasificarea habitatului	EC
E.2	Codul Habitatului	91D0* - Turbării cu vegetație forestieră R4412 – Rariști sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și/sau pin silvestru (<i>Pinus sylvestris</i>) de tinoave
F.3	Structura și funcțiile habitatului	Din punct de vedere structural habitatul 91D0* este reprezentat în sit prin fitocenoză aparținând asociației <i>Sphagno – Piceetum</i> Hartm.1942 <ul style="list-style-type: none"> • structura și funcțiile habitatului, incluzând și speciile sale tipice sunt în condiții bune, fără deteriorări semnificative.
F.4	Starea de conservare a habitatului din punct de vedere al structurii și funcțiilor specifice habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • ”FV” – favorabilă,
F.5	Tendința stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al structurii și al funcțiilor specifice	<ul style="list-style-type: none"> • ”0” – este stabilă,
F.6	Detalii asupra stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al structurii și al funcțiilor specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Nu este cazul.
E.1	Clasificarea habitatului	EC

E.2	Codul Habitatului	7110* Turbării active R5101 Turbării sud-est carpatice, mezo- oligotrofe, acide cu <i>Eriophorum vaginatum</i> și <i>Sphagnum recurvum</i>
F.3	Structura și funcțiile habitatului	Din punct de vedere structural habitatul 7110* este reprezentat în sit prin fitocenoză aparținând asociației <i>Eriophoro vaginati-Sphagnetum recurvi</i> Hueck 1925. <ul style="list-style-type: none"> • structura și funcțiile habitatului, incluzând și speciile sale tipice nu sunt în condiții bune, dar nici mai mult de 25% din suprafața habitatului nu este nefavorabilă în ceea ce privește structura și funcțiile habitatului;
F.4	Starea de conservare a habitatului din punct de vedere al structurii și funcțiilor specifice habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • ”U1” – inadecvată
F.5	Tendința stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al structurii și al funcțiilor specifice	<ul style="list-style-type: none"> • ”0” – este stabilă,
F.6	Detalii asupra stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al structurii și al funcțiilor specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Nu este cazul.

3.2.3 Evaluarea stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al perspectivelor tipului de habitat în viitor

Tabelul G) Parametri pentru evaluarea stării de conservare a tipului de habitat din punct de vedere al perspectivelor sale viitoare

Nr	Atribut	Descriere
----	---------	-----------

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

E.1	Clasificarea habitatului	EC
E.2	Codul Habitatului	91D0* - Turbării cu vegetație forestieră R4412 – Rariști sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și/sau pin silvestru (<i>Pinus sylvestris</i>) de tinoave
G.3	Tendința viitoare a suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • ”0” – stabilă
G.4	Mărimea suprafeței habitatului în viitor raportată la suprafața de referință favorabilă a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • ”x” – necunoscută
G.5	Perspectivile habitatului în viitor	<ul style="list-style-type: none"> • FV – perspective bune
G.6	Efectul impacturilor asupra habitatului în viitor	<ul style="list-style-type: none"> • Principalele impacturi, respectiv presiunile actuale și amenințările viitoare, nu vor avea în viitor un efect semnificativ asupra habitatului
G.6	Viabilitatea pe termen lung a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • viabilitatea pe termen lung a habitatului este asigurată
G.8	Impacturile viitoare asupra habitatului din perspectiva amenințărilor	M01 – Schimbarea condițiilor abiotice
G.9	Impacturile viitoare asupra habitatului din perspectiva presiunilor actuale	B06 – pășunat în pădure B02. – Gestioarea și utilizarea plantației B06 – Pășunatul în pădure
G.10	Starea de conservare a habitatului din punct de vedere al perspectivelor habitatului în viitor	<ul style="list-style-type: none"> • ”FV” – favorabilă
G11	Tendința stării de conservare a tipului de habitatul din punct de vedere al perspectivelor sale viitoare	<ul style="list-style-type: none"> • Nu este cazul

G.12	Detalii asupra stării de conservare a tipului de habitatul din punct de vedere al perspectivelor sale viitoare	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
E.1	Clasificarea habitatului	EC
E.2	Codul Habitatului	7110* Turbării active R5101 Turbării sud-est carpatice, mezo- oligotrofe, acide cu <i>Eriophorum vaginatum</i> și <i>Sphagnum recurvum</i>
G.3	Tendința viitoare a suprafeței habitatului	<ul style="list-style-type: none"> ”0” – stabilă,
G.4	Mărimea suprafeței habitatului în viitor raportată la suprafața de referință favorabilă a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> ”x” – necunoscută
G.5	Perspectivile habitatului în viitor	<ul style="list-style-type: none"> FV – perspective bune
G.6	Efectul impacturilor asupra habitatului în viitor	<ul style="list-style-type: none"> Principalele impacturi, respectiv presiunile actuale și amenințările viitoare, nu vor avea în viitor un efect semnificativ asupra habitatului;
G.6	Viabilitatea pe termen lung a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> viabilitatea pe termen lung a habitatului este asigurată;
G.8	Impacturile viitoare asupra habitatului din perspectiva amenințărilor	K04.01 – Competiție M01 – Schimbarea condițiilor abiotice
G.9	Impacturile viitoare asupra habitatului din perspectiva presiunilor actuale	K04.01 – Competiție
G.10	Starea de conservare a habitatului din punct de vedere al perspectivelor habitatului în viitor	<ul style="list-style-type: none"> ”FV” – favorabilă,

G11	Tendința stării de conservare a tipului de habitatul din punct de vedere al perspectivelor sale viitoare	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
G.12	Detalii asupra stării de conservare a tipului de habitatul din punct de vedere al perspectivelor sale viitoare	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

3.2.4 Evaluarea globala a stării de conservare a tipului de habitat

Tabelul H) Parametri pentru evaluarea stării globale de conservare a tipului de habitat

Nr	Atribut	Descriere
E.1	Clasificarea habitatului	EC
E.2	Codul Habitatului	91D0* - Turbării cu vegetație forestieră R4412 – Rariști sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și/sau pin silvestru (<i>Pinus sylvestris</i>) de tinoave
H.3	Starea de conservare globală a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> ”FV” – favorabilă,
H.4	Tendința stării de conservare globală a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
H.5	Detalii asupra stării de conservare necunoscute	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
H.6	Descrierea stării globale de conservare a tipului de habitat în aria naturală protejată	Din punct de vedere al suprafeței habitatului starea de conservare a fost evaluată ca necunoscută , datorita absenței datelor, aceasta fiind prima evaluare realizată. Structura și funcțiile habitatului, incluzând și speciile sale tipice nu sunt în condiții bune, fără deteriorări semnificative, starea de conservare din acest punct de vedere fiind evaluată ca favorabilă . Starea de conservare a habitatului din punct de vedere al perspectivelor habitatului în viitor a fost evaluată ca favorabilă .

		Impacturile, respectiv presiunile actuale și amenințările viitoare, nu vor avea în viitor un efect semnificativ asupra habitatului
E.1	Clasificarea habitatului	EC
E.2	Codul Habitatului	7110* Turbării active R5101 Turbării sud-est carpatice, mezo- oligotrofe, acide cu <i>Eriophorum vaginatum</i> și <i>Sphagnum recurvum</i>
H.3	Starea de conservare globală a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • ”U1” – inadecvată
H.4	Tendința stării de conservare globală a habitatului	<ul style="list-style-type: none"> • ”+” – se îmbunătățește,
H.5	Detalii asupra stării de conservare necunoscute	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul
H.6	Descrierea stării globale de conservare a tipului de habitat în aria naturală protejată	<p>Din punct de vedere al suprafeței habitatului starea de conservare a fost evaluată ca <i>necunoscută</i>, datorita absenței datelor, aceasta fiind prima evaluare realizată.</p> <p>Structura și funcțiile habitatului, incluzând și speciile sale tipice nu sunt în condiții bune, dar nici mai mult de 25% din suprafața habitatului nu este nefavorabilă, starea de conservare din acest punct fiind evaluată ca nefavorabilă-neadecvată.</p> <p>Starea de conservare a habitatului din punct de vedere al perspectivelor habitatului în viitor a fost evaluată ca favorabilă.</p> <p>Impacturile, respectiv presiunile actuale și amenințările viitoare, nu vor avea în viitor un efect semnificativ asupra habitatului</p>

4. Scopul si obiectivele Planului de Management

4.1. Scopul planului de management pentru aria naturală protejată.

Scopul planului de management este o afirmare a unei stări viitoare ideale pentru întregul Sit Natura 2000 pe termen lung, ce înglobează nu numai o stare viitoare dar și atitudini și experiențe legate de viitor.

Directivele UE prevăd un obiectiv comun pentru siturile Natura 2000: ”de a menține sau reface habitatele și speciile la un nivel favorabil de conservare” prin măsuri care ”să țină seama de cerințele economice, sociale și culturale, precum și de caracteristicile regionale și locale”.

Situl Natura 2000 trebuie să aibă un scop mai larg, care să nu se limiteze doar la conservarea speciilor și habitatelor, ci să cuprindă întreaga problemă a dezvoltării durabile a comunităților locale de care depinde menținerea stării de conservare speciilor și habitatelor. Prin armonizarea acestor două direcții rezultă o formulare inițială a scopului în modul următor:

Menținerea stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor acestora, pentru care a fost declarat Situl Natura 2000 ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei, în contextul dezvoltării durabile a comunităților locale ce se găsesc pe teritoriul Sitului. Această formulare poate suferi modificări ulterioare dacă, în cadrul procesului de elaborare a planului de management se identifică noi aspecte care ar trebui evidențiate în obiectivul general al planului.

4.2. Obiective generale, măsuri generale, măsuri specifice/management și activități

4.2.1 OG. Conservarea și managementul biodiversității (al speciilor și habitatelor de interes conservativ)

4.2.1.1. Obiectiv specific (OS). Asigurarea conservării speciilor și habitatelor pentru care a fost declarat situl, în sensul menținerii stării de conservare favorabilă a acestora.

Măsuri de management propuse pentru menținerea speciilor într-o stare favorabilă de conservare.

MĂSURI DE MANAGEMENT PROPUSE PENTRU MENȚINEREA SPECIEI *LIGULARIA SIBIRICA* ÎNTR-O STARE DE CONSERVARE FAVORABILĂ. Nu este cazul, specia a fost identificată la marginea sitului, înafara ariei protejate.

Măsuri de management propuse pentru menținerea habitatelor

4.2.1.1.1 Măsură specifică/măsură de management (MG) MĂSURI DE MANAGEMENT PROPUSE PENTRU MENȚINEREA HABITATULUI PRIORITAR 7110* TURBĂRII ACTIVE ÎNTR-O STARE DE CONSERVARE FAVORABILĂ

Cod MS	Titlu	Descriere
1.1.1.	Menținerea caracteristicilor structurale și funcționale ale habitatului	<p>Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului se va realiza cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anual – în cazul monitorizării stării de conservare din punct de vedere al suprafeței habitatului (dinamica suprafeței); - odată la 5 ani – în cazul monitorizării conservării din punct de vedere la structuri și funcțiilor specifice: - tipuri de comunități vegetale - compoziție specifică - bogăție specifică cormofite - bogăție specifică briofite (mușchi)

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

		<p>- grad de acoperire (general și pe specii):</p> <ul style="list-style-type: none"> - cormofite ierboase - cormofite lemnoase (arbori, arbuști, subarbuști) - briofite. <p>- anual – în cazul perturbărilor (tipul de perturbare și suprafața afectată) - monitorizare și evaluare din punct de vedere al perspectivelor tipului de habitat.</p> <p>Pe baza acestor monitorizări se vor identifica cele mai optime măsuri de management.</p>
1.1.2	Controlul invaziei speciilor lemnoase (<i>Pinus sylvestris</i> , <i>Picea abies</i> , <i>Betula</i> sp.)	Se propune extragerea puiștilor, astfel încât acoperirea cu specii lemnoase să nu depășească 15% din suprafața ocupată de habitat.
1.1.3	Amplasarea de panouri de informare și avertizare și aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea reglementărilor incluse în planul de management	Această măsură se impune ca urmare a necesității conștientizării populației cu privire la importanța ariei protejate, serviciile de mediu asigurate de tipurile de habitate adăpostite de aceasta și sancțiunile prevăzute pentru nerespectarea reglementărilor incluse în planul de management.
1.1.4	Reglementarea accesului în tinov în scopuri turistice	Accesul se va realiza pe punți special amenajate.
1.1.5	Interzicerea oricărei intervenții care poate duce la scăderea aportului hidric, atât suprateran, cât și subteran	Datorită faptului că toate habitatele din sit depind de regimul hidric și sunt răspândite corelat cu gradientul de umiditate, provenită din apa subterană și supraterană, această măsură trebuie aplicată pe întreg teritoriul sitului.
1.1.6	Interzicerea pășunatului în suprafețele ocupate de habitat	Se va interzice pășunatul în interiorul habitatului pentru evitarea eutrofizării și modificării competiției interspecifice naturale dintre plante datorată: consumării selective a speciilor furajere, eliminarea speciilor caracteristice (cu influență negativă semnificativă asupra stratului muscinal ce contribuie la menținerea echilibrului hidric) și afectarea capacității regenerative a speciilor edificatoare.

1.1.7	Interzicerea depozitării deșeurilor menajere și industriale	Se interzice depozitarea deșeurilor menajere și/sau industriale, deoarece acumularea acestora determină deteriorarea habitatului.
1.1.8	Reglementarea colectării fructelor de pădure	Colectarea fructelor de pădure se va realiza doar cu avizul custodelui ariei protejate.

4.2.1.1.2 MĂSURI DE MANAGEMENT PROPUSE PENTRU MENTINEREA HABITATULUI PRIORITAR 91D0* TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ ÎNTR-O STARE DE CONSERVARE FAVORABILĂ

Cod MS	Titlu	Descriere
1.2.1	Menținerea caracteristicilor structurale și funcționale ale habitatului	Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a habitatului se va realiza cu o frecvență diferită în funcție de indicatorii monitorizați: - anual – în cazul monitorizării stării de conservare din punct de vedere al suprafeței habitatului; - odată la 10 ani (excepție semințiș - odată la 5 ani); anual – în cazul perturbărilor, monitorizare și evaluare din punct de vedere al perspectivelor tipului de habitat Pe baza acestor monitorizări se vor identifica cele mai optime măsuri de management.
1.2.2	Amplasarea de panouri de informare și avertizare și aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea reglementărilor incluse în planul de management	Această măsură se impune ca urmare a necesității conștientizării populației cu privire la importanța ariei protejate, serviciile de mediu asigurate de tipurile de habitate adăpostite de aceasta și sancțiunile prevăzute pentru nerespectarea reglementărilor incluse în planul de management.
1.2.3	Reglementarea accesului în tinov în scopuri turistice	Accesul se va realiza pe punți special amenajate.
1.2.4	Reglementarea colectării fructelor de pădure	Colectarea fructelor de pădure se va realiza doar cu avizul custodelui ariei protejate.
1.2.5	Reglementarea măsurilor de gospodărire	Intervențiile se fac numai cu acordul custodelui și cu respectarea normelor silvice în vigoare,
1.2.6	Reglementarea activităților de regenerare	. în goluri se pot promova nucleeele de regenerare naturală.

1.2.7	Interzicerea oricărei intervenții care poate duce la scăderea aportului hidric, atât suprateran, cât și subteran	Datorită faptului că toate habitatele din sit depind de regimul hidric și sunt răspândite corelat cu gradientul de umiditate, provenită din apa subterană și supraterană, această măsură trebuie aplicată pe întreg teritoriul sitului.
1.2.8	Interzicerea depozitării deșeurilor menajere și industriale	Se interzice depozitarea deșeurilor menajere și/sau industriale, deoarece acumularea acestora determină deteriorarea habitatului.
1.2.9	Interzicerea pășunatului în suprafețele ocupate de habitat	Se va interzice pășunatul în interiorul habitatului pentru evitarea eutrofizării și modificării competiției interspecifice naturale dintre plante datorată: consumării selective a speciilor furajere, eliminarea speciilor caracteristice (cu influență negativă semnificativă asupra stratului muscinal ce contribuie la menținerea echilibrului hidric) și afectarea capacității regenerative a speciilor edificatoare.

4.2.2. OG. Inventarierea/evaluarea detaliată și monitoringul biodiversității

4.2.2.1. OS: Asigurarea bazei de informații/date referitoare la speciile și habitatele de interes conservativ - inclusiv starea de conservare a acestora - cu scopul de a oferi suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului.

4.2.2.1.1 Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare - pentru speciile de interes conservativ

- *Nu este cazul*

4.2.2.1.2 Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare - pentru habitatele de interes conservativ

Cod MS	Titlu	Descriere
1.2.1	Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare pentru habitatul <i>91D0*</i> <i>Turbării cu vegetație forestieră</i>	Pentru a se realiza suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului acestui tip de habitat este necesară actualizarea inventarelor și evaluarea detaliată a stării de conservare la un interval de maxim 5 ani.

		Activitatea trebuie efectuată cel puțin pe suprafețele inițiale.
1.2.2	Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare pentru habitatul 7110* <i>Tinoave bombate active</i>	Pentru a se realiza suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului acestui tip de habitat este necesară actualizarea inventarelor și evaluarea detaliată a stării de conservare la un interval de maxim 3 ani. Activitatea trebuie efectuată cel puțin pe suprafețele inițiale.

4.2.3. OG. Administrarea și managementul efectiv al ariei naturale protejate și asigurarea durabilității managementului

4.2.3.1. OS: Asigurarea managementului eficient al sitului cu scopul menținerii stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor de interes conservativ.

4.2.3.1.1 MG: Urmărirea respectării regulamentului și a prevederilor planului de management.

Cod MS	Titlu	Descriere
3.1.1	Realizarea de patrule periodice pe teritoriul sitului	Efectuarea de patrule periodice pe teritoriul sitului, în vederea asigurării respectării regulamentului și a prevederilor planului de management.
1.1.2.	Evaluarea impactului pentru proiectele, planurile și programele care se realizează pe teritoriul sitului și acordarea de avize - negative/pozitive/cu restricții	Proiectele, planurile, și programele vor fi analizate din punctul de vedere al impactului potențial asupra speciilor criteriu și asupra habitatului acestora. Se va urmări acordarea de avize pozitive doar acelor proiecte și planuri sau programe, de orice tip, care sunt în conformitate cu prevederile regulamentului și ale planului de management, și care nu vor avea un impact negativ asupra speciilor și habitatelor.

4.2.3.2. OS: Asigurarea finanțării/bugetului necesar pentru implementarea planului de management.

4.2.3.2.1 Asigurarea finanțării

Cod MS	Titlu	Descriere
2.1.1.	Identificarea de surse de finanțare	Custodele va urmări identificarea de surse de finanțare în vederea asigurării bugetului necesar pentru implementarea planului de management.
2.1.2.	Elaborarea de cereri de finanțare pentru diferite fonduri și programe de finanțare.	Custodele va depune cereri de finanțare pentru diferite fonduri și programe de finanțare în vederea asigurării bugetului necesar pentru implementarea planului de management
2.1.3.	Evaluarea cererilor de avize și eliberarea avizelor Natura 2000	Custodele va evalua cererile de avize primite și documentațiile aferente, inclusiv deplasându-se la fața locului pentru verificarea situației, dacă este cazul. Pentru această activitate custodele va percepe un tarif, veniturile obținute din această activitate fiind alocate implementării planului de management.

4.2.3.3 OS: Asigurarea logisticii necesare pentru implementarea planului de management

4.2.3.3.1 Măsurile specifice/măsurile de management

Cod MS	Titlu	Descriere
3.1.1	Ajustarea/modificarea indicatorilor în funcție de modificarea implementării planului de management	Se va monitoriza implementarea planului de management și se vor efectua ajustări/modificări ale indicatorilor în funcție de modificarea implementării planului de management

3.1.2	Asigurarea logisticii necesare pentru implementarea planului de management	Actualizare/îmbunătățire baza de date GIS; achiziții tehnică pentru inventariere/monitorizare; achiziții vehicule pentru patrulare și pentru monitorizare; birotică.
-------	--	--

4.2.3.4 OS: Dezvoltarea capacității personalului implicat în administrarea/managementul sitului (custode)

4.2.3.4.1 Măsurile specifice/măsurile de management

Cod MS	Titlu	Descriere
4.1.1	Evaluarea nevoilor de formare a personalului implicat în managementul sitului.	Se va urmări asigurarea mijloacelor logistice și financiare necesare dezvoltării profesionale pentru personalul/voluntarii implicați în managementul sitului.
4.1.2	Desfășurarea și participarea la cursuri de instruire necesare	În funcție de rezultatele obținute în cadrul evaluării nevoilor de formare a personalului implicat în managementul sitului, se va organiza/participa la cursurile necesare de instruire.
4.1.3	Participarea la conferințe de specialitate	În cadrul acestor conferințe personalul implicat va acumula cunoștințe de specialitate de ultimă oră, cu aplicabilitate practică imediată.

4.2.3.5 OS: Realizarea raportărilor necesare către autorități - Garda de Mediu, Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, și altele asemenea

4.2.3.5.1 Măsurile specifice/măsurile de management

Cod MS	Titlu	Descriere
5.1.1	Elaborarea rapoartelor de activitate și financiare	Custodele va realiza rapoartele de activitate și financiare necesare

5.1.2	Trimiterea și completarea rapoartelor în funcție de solicitările autorităților	Custodele va răspunde solicitărilor autorităților - Garda de Mediu, Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru Protecția Mediului - pentru trimiterea rapoartelor de activitate și financiare.
-------	--	---

4.2.4 OG: Comunicare, educație ecologică și conștientizarea publicului

4.2.4.1. OS: Creșterea nivelului de conștientizare - îmbunătățirea cunoștințelor și schimbarea atitudinii și comportamentului - pentru grupurile interesate care au impact asupra conservării biodiversității

4.2.4.1.1 MG Realizarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului

Cod MS	Titlu	Descriere
1.1.1	Participarea la întâlniri pentru Realizarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului	Se vor realiza întâlniri periodice pentru elaborarea strategiei privind conștientizarea publicului asupra importanței, avantajelor și restricțiilor ce decurg din existența sitului.

4.2.4.1.2 MG: Implementarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului

Cod MS	Titlu	Descriere
1.2.1	Realizarea de materiale informative referitoare la sit - broșuri, pliante, postere, cărți și alte modalități de informare	Se va asigura baza materială pentru realizarea de materiale informative referitoare la sit - broșuri, pliante, postere, cărți și alte modalități de informare
1.2.2	Realiyarea/Actualizarea site-ului web al sitului	Se realiza/actualiza site-ului web de prezentare a sitului
1.2.3	Realizarea de panouri informative	Se va asigura baza materială pentru realizarea de panouri informative

1.2.4	Realizarea de întâlniri cu instituții/organizații cu atribuții referitoare la conservarea biodiversității în sit de discutare a problemelor legate de implementarea planului de management	Custodele va organiza întâlniri periodice cu instituții/organizații având atribuții referitoare la conservarea biodiversității în sit, cu scopul de a discuta problemele legate de implementarea planului de management
1.2.5	Participarea la evenimente locale	Custodele va participa la evenimente pentru promovarea zonei
1.2.6	Organizarea de activități educative cu copii și tinerii	Custodele va organiza acțiuni de educare cu copii și tineri din zona sitului Natura 2000.

4.2.5 OG: Menținerea și promovarea activităților durabile de exploatare a resurselor naturale în zonele desemnate acestor activități și reducerea celor nedurabile

4.2.5.1 OS: Promovarea utilizării durabile a resurselor forestiere

Cod MS	Titlu	Descriere
5.1.1	inclusiunea prevederilor Planului de management al sitului - referitoare la habitatele forestiere - în amenajamentul silvic	Se va urmări optimizarea acordului între măsurile planului de management vizând habitatele forestiere și planurile de amenajamente silvice, pentru o uniformizare a acțiunilor de management durabil a resurselor.

4.2.5.2 OS Promovarea utilizării durabile a zonelor umede

Cod MS	Titlu	Descriere
5.2.1	Luarea de măsuri de informare/conștientizare asupra măsurilor și regulilor de gestionare durabilă a zonelor umede pentru deținătorii și/sau utilizatorii acestora.	Se va proceda la această activitate pentru deținătorii/utilizatorii/gestionarii suprafețelor din sit care corespund ecosistemelor de zone umede: mlaștini, ape curgătoare, pădure aluvială.

4.2.5.5 OS Promovarea unei dezvoltări urbane durabile a localităților aflate pe teritoriul sau în vecinătatea sitului

Cod MS	Titlu	Descriere
5.5.1	Promovarea includerii prevederilor Planului de management în procesul de elaborare a planurilor de urbanism - PUG, PUZ	Asigurarea uniformității între zonările planului de management și ale planurilor de urbanism - PUG, PUZ aparținând localităților incluse sau adiacente sitului

4.2.5.6: OS: Promovarea realizării și comercializării de produse tradiționale, etichitate cu sigla sitului

Cod MS	Titlu	Descriere
5.6.1	Conceperea și distribuirea siglei sitului către producătorii locali de produse tradiționale	Se va asigura baza materială și se vor face demersurile necesare pentru conceperea și distribuirea siglei sitului către producătorii locali de produse tradiționale
5.6.2	Prezentarea produselor tradiționale locale etichetate cu sigla sitului pe paginile web existente.	Sigla realizată și produsele ce o vor avea încorporată vor fi promovate și în mediul online prin intermediul paginii web existente

4.2.6 OG: Crearea de oportunități pentru desfășurarea unui turism durabil - prin intermediul valorilor naturale și culturale - cu scopul limitării impactului asupra mediului.

4.2.6.1 OS: Implementarea Strategiei de management a vizitatorilor

Cod MS	Titlu	Descriere
--------	-------	-----------

6.1.1	Reabilitarea/îmbunătățirea infrastructurii de vizitare	Sunt necesare anumite îmbunătățiri ale infrastructurii pentru respectarea standardelor internaționale, creșterea atractivității zonei, protejarea zonelor vulnerabile din rezervație de impactul antropic crescut, și oferirea unor informații și servicii suplimentare turiștilor. Realizarea/reabilitarea unor poteci tematice pentru vizitarea sitului. Organizarea unor acțiuni de colectare a deșeurilor din aria sitului.
6.1.2	Amenajarea unor puncte de observare a biodiversității	Amenajarea unor puncte-cheie de observare a biodiversității, inclusiv studii de fezabilitate, proiectare și obținerea avizelor/ autorizațiilor necesare.
6.1.3.	Instalarea de panouri și indicatoare sau reabilitarea celor existente, în principalele puncte de interes	Instalarea de panouri și indicatoare va crește vizibilitatea ariei și gradul de conștientizare în rândul localnicilor și turiștilor.
6.1.4	Elaborarea de ghiduri și materiale promoționale (cărți poștale, pliante, broșuri, hărți, etc.)	Se vor realiza publicații de promovare a valorilor naturale și culturale - broșuri, pliante, postere, cărți, hărți și alte materiale de promovare.
6.1.5	/participarea la evenimente locale pentru promovarea diversității tradițiilor	Se va participa la evenimente prin care se promovează în rândul localnicilor identitatea zonei și renașterea și menținerea vechilor tradiții și practici.
6.1.6.	Informare și conștientizare localnici cu privire la ariile protejate, valorile naturale și oportunitățile de valorificare durabilă	Se vor organiza sesiuni prin care să se realizeze creșterea nivelului de informare și conștientizare a localnicilor, în special în ceea ce privește valorile naturale ale zonei în care trăiesc, avantajul de a fi într-o arie naturală protejată și potențialul obținerii unor beneficii concrete pentru ei, familiile și comunitățile lor.

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

6.1.7.	Evaluare procese de dezvoltare locală și impact asupra mediului	Se va realiza monitorizarea proceselor de dezvoltare socio-economică și impactul pe care acestea îl au asupra mediului.
6.1.8	Promovarea națională și internațională a destinației Tinovul Șaru Dornei	Se va încerca includerea destinației în oferta unor agenții și ghiduri de specialitate la nivel național și internațional.

5. Planul de activitati

Planificare temporală a activităților

Nr	Activitate	Anul 1				Anul 2				Anul 3				Anul 4				Anul 5				Prioritate	Responsabil	Partener				
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4							
1	<u>Obiectiv general: 4.2.1.1. Asigurarea conservării speciilor și habitatelor pentru care a fost declarat situl, în sensul menținerii stării de conservare favorabilă a acestora.</u>																											
1.1	<i>4.2.1.1.1 MENȚINEREA HABITATULUI 7110* TURBĂRII ACTIVE ÎNTR-O STARE DE CONSERVARE FAVORABILĂ</i>																											
1.1.1	Menținerea caracteristicilor structurale și funcționale ale habitatului																									mare	Custode	AFF, AAPL, GNM, AAR, AAF ONG-uri
1.1.2	Controlul invaziei speciilor lemnoase (Pinus sylvestris,																									mare	Custode	AFF AAPL, GNM, AAR, ONG-uri,

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

2.1.2	Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare pentru habitatul 7110* Tinoave bombate active																			mare	Custode			
Nr	Activitate	Anul 1				Anul 2				Anul 3				Anul 4				Anul 5				Prioritate	Responsabil	Partener
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4			
3	<u>Obiectiv general: 4.2.3.1. Asigurarea managementului eficient al sitului cu scopul menținerii stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor de interes conservativ.</u>																							
3.1	<i>4.2.3.1.1 MG: Urmărirea respectării regulamentului și a prevederilor planului de management.</i>																							
3.1.1	Realizarea de patrulare periodice pe teritoriul sitului																					mare	Custode	AFF, AAPL, AAR, ONG-uri
3.1.2	Evaluarea impactului pentru proiectele, planurile și programele care se realizează pe teritoriul și vecinătatea sitului și acordarea de avize - negative/pozitive/cu restricții																					medie	Custode	AFF, AAPL, AAR, ONG-uri
Nr	Activitate	Anul 1				Anul 2				Anul 3				Anul 4				Anul 5				Prioritate	Responsabil	Partener
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4			
4	<u>Obiectiv general: 4.2.3.2. Asigurarea finanțării/bugetului necesar pentru implementarea planului de management..</u>																							

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

4.1	<i>Asigurarea finanțării.</i>															
4.1.1	Identificarea de surse de finanțare													mare	Custode	AFF, AAPL, AAR, ONG-uri
4.1.2	Elaborarea de cereri de finanțare pentru diferite fonduri și programe de finanțare.													medie	Custode	AFF, AAPL, AAR, ONG-uri
4.1.3	Evaluarea cererilor de avize și eliberarea avizelor Natura 2000													medie	Custode	
4.2	<i>4.2.3.3 Asigurarea logisticii necesare pentru implementarea planului de management</i>															
4.2.1	Ajustarea/modificarea indicatorilor în funcție de modificarea implementării planului de management													mare	Custode	
4.2.2	Asigurarea logisticii necesare pentru implementarea planului de management													mare	Custode	
4.3	<i>4.2.3.4 Dezvoltarea capacității personalului implicat în administrarea/managementul sitului (custode)</i>															
4.3.1	Evaluarea nevoilor de formare a personalului implicat în managementul sitului.													mare	Custode	

Abrevieri:

AFF – Administrator fond forestier;

AP – Administrator pajisti;

AAPL – Autorități ale Administrației Publice Locale;

ANPA – Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură;

APM – Agenția pentru Protecția Mediului;

DADR – Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Durabilă;

APIA – Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură;

GNM – Garda Națională de Mediu;

JR – Jandarmeria Română;

ITRSV – Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare;

ONG – Organizații Non-Guvernamentale

MMSC – Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice

6. Planul de monitorizare a activitatilor

6.1 Raportări periodice

Tabel Raportări periodice

Nr	Denumire	Moment raportare		Activitati incluse in raportare
		An	Trimestru	
1	Raportare anul 1	2	1	Toate
2	Raportare anul 2	3	1	Toate
3	Raportare anul 3	4	1	Toate
4	Raportare anul 4	5	1	Toate
5	Raportare anul 5	5	4	Toate

6.2 Urmărirea activităților planificate

Tabel Centralizare resurse consumate, procent îndeplinire și rezultate

Nr	Activitate	Resurse Umane	Resurse Materiale	Resurse financiare estimate		Procent indeplinire	Rezultate	Observații
		Cheltuieli	Cheltuieli	Total (Lei)	Sursa fonduri			
1	<u>Obiectiv general 1: 4.2.1.1. Asigurarea conservării speciilor și habitatelor pentru care a fost declarat situl, în sensul menținerii stării de conservare favorabilă a acestora.</u>							
1.1	<i>4.2.1.1.1. MENȚINEREA HABITATULUI 7110* TURBĂRII ACTIVE ÎNTR-O STARE DE CONSERVARE FAVORABILĂ</i>							
1.1.1	Menținerea caracteristicilor structurale și funcționale ale habitatului	2 experți x 100 zile x 400 lei/zi x 5 ani=400000	Combustibil 70 lei/zi x 100 zile x 5 ani =35000	435000	Custode, Fonduri Europene, donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
1.1.1.	Controlul invaziei	2 experti	carburant:	17400	Custode,			

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

2	speciilor lemnoase (Pinus sylvestris, Picea abies, Betula sp.)	x 400 lei x 10 zile x 2 ani = 16000	20 zile x 70 lei=1400		Fonduri Europene , donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
1.1.3	Amplasarea de panouri de informare și avertizare și aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea reglementărilor incluse în planul de management	Inclus la 5.2.3.			Custode, Fonduri Europene , donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
1.1.4	Reglementarea accesului în tinov în scopuri turistice	Inclus la 1.1.1			Custode			
1.1.5	Interzicerea oricărei intervenții care poate duce la scăderea aportului hidric	Inclus la 3.1.1						
1.4.6	Interzicerea pășunatului în suprafețele ocupate de habitat	Inclus la 3.1.1						
1.1.7	Interzicerea depozitării deșeurilor menajere și industriale	Inclus la 3.1.1						
1.1.8	Reglementarea colectării fructelor de pădure	Inclus la 1.1.1						
Total masura generala 1.1			<i>n/a</i>	452400	<i>n/a</i>			
1.2	4.2.1.1.2 MENȚINEREA HABITATULUI 91D0* TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ ÎNTR-O							

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

<i>STARE DE CONSERVARE FAVORABILĂ</i>								
1.2. 1	Menținerea caracteristicilor structurale și funcționale ale habitatului	Inclus la 1.1.1						
1.2. 2	Amplasarea de panouri de informare și avertizare și aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea reglementărilor incluse în planul de management.	Inclus la 5.2.3						
1.2. 3	Reglementarea accesului în tinov în scopuri turistice	Inclus la 1.1.1			Custode, Fonduri Europene , donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
1.2. 4	Reglementarea colectării fructelor de pădure	Inclus la 1.1.1						
1.2. 5	Reglementarea măsurilor de gospodărire	Inclus la 1.1.1						
1.2. 6	Reglementarea activităților de regenerare	1.1.1						
1.7. 7	Interzicerea oricărei intervenții care poate duce la scăderea aportului hidric, atât suprateran cât și	Inclus la 3.1.1			Custode, Fonduri Europene , donații, sponsorizări,			

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

	subteran				fonduri publice (primăriei, ANAP)			
1.2.8	Interzicerea depozitării deșeurilor menajere și industriale	Inclus la 3.1.1			Custode			
1.2.9	Interzicerea pășunatului în suprafețele ocupate de habitat	Inclus la 3.1.1.			Custode			
Total masura generala 1.2			n/a	0	n/a			
Total obiectiv general 1			n/a	452400	n/a			
2	<u>Obiectiv general2: Asigurarea bazei de informații/date referitoare la speciile și habitatele de interes conservativ - inclusiv starea de conservare a acestora - cu scopul de a oferi suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului.</u>							
2.1	<i>4.2.2.1.1 Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare - pentru habitatele de interes conservativ</i>							
2.1.1	Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare pentru habitatul 91D0* Turbării cu vegetație forestieră	2 experti x 40 zile x 400 lei = 32000	carburant: 40 zile x 70 le = 2800	34800	Custode, Direcția Silvică, Fonduri Europene, donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
2.1.2	Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare pentru habitatul 7110* Tinoave bombate active	2 experti x 40 zile x 400 lei = 32000	carburant: 40 zile x 70 le = 2800	34800	Custode, Direcția Silvică, Fonduri Europene, donații, sponsorizări, fonduri			

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

					publice (primăriei, ANAP)			
<i>Total masura generala 2.1</i>			<i>n/a</i>	69600	<i>n/a</i>			
Total obiectiv general 2			n/a	69600	n/a			
3	<u>Obiectiv general3: Asigurarea managementului eficient al sitului cu scopul menținerii stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor de interes conservativ</u>							
3.1	<i>Urmărirea respectării regulamentului și a prevederilor planului de management.</i>							
3.1.1	Realizarea de patrule periodice pe teritoriul sitului	2 experti x 50 zile x 400 lei x 5 ani = 200000	carburant: 250 zile x 70 lei x 5 = 87500	287500	Custode, Fonduri Europene, donații, sponsorizări			
3.1.2	Evaluarea impactului pentru proiectele, planurile și programele care se realizează pe teritoriul și vecinătatea sitului și acordarea de avize - negative/pozitive/cu restricții	1 expert x 20 zile x 400 lei x 5 ani = 40000		40000	Custode, taxe avizare			
<i>Total masura generala 3.1</i>			<i>n/a</i>	327500	<i>n/a</i>			
Total obiectiv general 3			n/a	327500	n/a			
4	<u>Obiectiv general4: Asigurarea finanțării/bugetului necesar pentru implementarea planului de management.</u>							
4.1	<i>Asigurarea finanțării.</i>							
4.1.2	Elaborarea de cereri de finanțare pentru diferite fonduri și programe de finanțare.	1 expert x 50 zile x 400 lei = 20000		20000	Custode,			
4.1.3	Evaluarea cererilor de avize și eliberarea avizelor	Inclus la masura 1.1.4.		0				

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

	Natura 2000							
<i>Total masura generala 4.1</i>			<i>n/a</i>	20000	<i>n/a</i>			
4.2	<i>Asigurarea logisticii necesare pentru implementarea planului de management</i>							
4.2.2	Asigurarea logisticii necesare pentru implementarea planului de management		Materiale, aparatură birou/teren, echipament, regie=100000 lei	100000	Custode, Fonduri Europene, donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
<i>Total masura generala 4.2</i>			<i>n/a</i>	100000	<i>n/a</i>			
4.3	<i>4.2.3.4 Dezvoltarea capacității personalului implicat în administrarea/managementul sitului (custode)</i>							
4.3.2	Desfășurarea și participarea la cursuri de instruire necesare	2 experți x 400 lei x 20 zile =16000	Carburant 20 zile x 70 lei=1400 lei; Taxa Curs instruire 2 x 1500 = 3000	20400	Custode, Fonduri Europene, donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
4.3.3	Participarea la conferințe de specialitate implementarea planului de management	2 experți x 400 lei x 20 zile =16000	Carburant 20 zile x 70 lei=1400 lei;	17400	Custode, Fonduri Europene, donații, ONG-uri, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
<i>Total masura generala 4.3</i>			<i>n/a</i>	37800	<i>n/a</i>			
4.4	<i>Realizarea raportărilor necesare către autorități - Garda de Mediu, Ministerul Mediului, Agenția</i>							

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

Națională pentru Protecția Mediului, și altele asemenea								
4.4.1	Elaborarea rapoartelor de activitate și financiare	1 expert x 10 zile x 400 lei x 5 ani =20000		20000	Custode,			
4.4.2	Trimiterea și completarea rapoartelor în funcție de solicitările autorităților	1 expert x 10 zile x 400 lei x 5 ani =20000		20000	Custode,			
<i>Total masura generala 4.4</i>			<i>n/a</i>	<i>40000</i>	<i>n/a</i>			
Total obiectiv general 4			n/a	197800	n/a			
5	<u>Obiectiv general5: 4.2.4.1. OS: Creșterea nivelului de conștientizare - îmbunătățirea cunoștințelor și schimbarea atitudinii și comportamentului - pentru grupurile interesate care au impact asupra conservării biodiversității</u>							
5.1	<i>Actualizarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului</i>							
5.1.1	Realizarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului	2 experti x 10 zile x 2 ani x 400 lei /zi=16000		16000	Custode, Fonduri Europene, donații, sponsorizări, fonduri publice (primării, ANAP)			
<i>Total masura generala 5.1</i>			<i>n/a</i>	<i>16000</i>	<i>n/a</i>			
5.2	<i>Implementarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului.</i>							
5.2.1	Realizarea de întâlniri pentru actualizarea Strategiei și a Planului de acțiune privind conștientizarea publicului	2 experti x 5 zile x 2 ani x 400 lei /zi=8000	materiale, carburant=5000 lei	13000	Custode, Fonduri Europene, donații, sponsorizări, fonduri publice (primării,			

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

					ANAP)			
5.2. 2	Realizarea/Actualizarea site-ului web al sitului	10000 lei		10000	Custode, Fonduri Europene , donații, sponsorizări,			
5.2. 3	Realizarea de panouri informative	2 experti x 10 zile x 400 lei =8000	materiale (lemn, forex, imprimare) = carburant=8000 lei	16000	Custode, Fonduri Europene , donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
5.2. 5	participarea la evenimente locale	2500 lei	materiale, carburant=2000 lei	4500	Custode, Fonduri Europene , donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
5.2. 6	Organizarea de activitati educative cu copii si tinerii	2 experti x 5 zile x 400 lei x 5 ani = 20000 lei	materiale, carburant=2000 lei	22000	Custode, Fonduri Europene , donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
<i>Total masura generala 5.2</i>			<i>n/a</i>	65500	<i>n/a</i>			
Total obiectiv general 5			n/a	81500	n/a			
6	Obiectiv general: Menținerea și promovarea activităților durabile de exploatare a resurselor naturale							

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

în zonele desemnate acestor activități și reducerea celor nedurabile								
6.1	Toate măsurile cumulat							
6.4	.							
6.1.1-6.4.	Toate măsurile	2 experti x 10 zile x 5 ani x 400 lei /zi=40000	materiale, carburant=5000 lei	45000	Custode, Fonduri Europene donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
Total obiectiv general 6			n/a	45000	n/a			
7	<u>Obiectiv general: Crearea de oportunități pentru desfășurarea unui turism durabil - prin intermediul valorilor naturale și culturale - cu scopul limitării impactului asupra mediului</u>							
7.1	<i>Implementarea Strategiei de management a vizitatorilor.</i>							
7.1.1	Reabilitarea/îmbunătățirea infrastructurii de vizitare	2 experti x 2 zile x 5 ani x 400 lei /zi=8000	Carburant = 700	8700	Custode, Fonduri Europene, donații, sponsorizări, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
7.1.2	Amenajarea unor puncte de observare a biodiversității	2 experti x 20 zile x 400 lei /zi=16000	Carburant = 1000; Materiale = 8000 lei	25000	Custode, Fonduri Europene, donații, fonduri publice (primăriei, ANAP)			
Total masura generala 7.1			n/a	33700	n/a			
Total obiectiv general 7			n/a	33700	n/a			

Planul de management al ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

	Turbării cu vegetație forestieră																				
2.1.2	Actualizarea inventarelor - evaluarea detaliată și monitorizarea stării de conservare pentru habitatul 7110* Tinoave bombate active																				
Nr	Activitate	Anul 1				Anul 2				Anul 3				Anul 4				Anul 5			
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4
3.1.1	Realizarea de patrule periodice pe teritoriul sitului																				
3.1.2	Evaluarea impactului pentru proiectele, planurile și programele care se realizează pe teritoriul și vecinătatea sitului și acordarea de avize - negative/pozitive/cu restricții																				
Nr	Activitate	Anul 1				Anul 2				Anul 3				Anul 4				Anul 5			
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4
4.1.1	Identificarea de surse de																				

7. BIBLIOGRAFIE ȘI REFERINȚE

- ASOLTANI, L. (2008). Diversitatea floristică și fitocenologică a ecosistemelor din bazinul râului Neagra Șarului. Teză de doctorat, Univ. Al. I. Cuza, Iași.
- CHIFU, T., MÂNZU C., ZAMFIRESCU OANA .(2006). *Flora și vegetația Moldovei. Vol. I-II*. Edit. Univ. “Al. I. Cuza”, Iași.
- COLDEA G. (1973)^a. Considerații fitocenologice și sindinamice asupra vegetației mlaștinilor din Munții Călimani. *Stud. Com. Ocrot. Nat. Suceava*: 156-163.
- COLDEA G. (1973)^b. Contribuții la studiul clasei Scheuchzerio-Caricetea fuscae Nordth. 1936 din România (II). *Hidrobiologia*, 14: 161-175.
- COLDEA G. (ED.), SANDA V., POPESCU A., ȘTEFAN N. (1997). Les associations végétales de Roumanie I – Les associations herbacées naturelles. Press Universitaires de Cluj, Cluj-Napoca.
- COLDEA G., PLĂMADĂ E. (1989). Vegetația mlaștinilor oligotrofe din Carpații românești. (Cl. Oxycocco-Sphagnetetea Br.-Bl. et Tx. 1943). *Contrib. Bot.*, :37-43.
- GRECESCU D. (1898). Conspectul Florei României, Ed. , București.
- HEBRICH F. (1853). *Stirpes rariores Bucovinae oder Die Zeltene Pflanzen der Bucovina*. Gedruckt bei Johann Pual Piller, Stanislawow. (<https://archive.org/stream/stirpesrarioresb00herb#page/n3/mode/2up>).
- HEBRICH F. (1859). *Flora der Bucovina*. Verlag Von F. Volckmar, Leipzig.
- <http://stalikez.info/fsm/semp/site/roum> - 2014 - Semperviviphilia -Sempervivum en Roumanie.
- ILVES, A., LANNO, K., SAMMUL, M., TALI, K. (2013). Genetic variability, population size and reproduction potential in *Ligularia sibirica* (L.) populations in Estonia, Conservation Genetics, Springer Netherlands,14 (3: 661-669).
- KLOTZ, S., KÜHN, I., DURKA, W. (eds). (2002). BIOLFLOR - Eine Datenbank zu biologisch-ökologischen Merkmalen der Gefäßpflanzen in Deutschland. - Schriftenreihe für Vegetationskunde 38. Bonn: Bundesamt für Naturschutz.

- KNAPP J.A. (1872) Die Bisher Bekannten Pflanzen Galiziens und der Bukowina. Wilhelm Braumuller, Viena.
- KNAUER B. (1863). Flora von Suczawa und seiner Umgegend (Proframm des k.k. gr.-or. Obergymnasiums in Suczawa). Czernowitz.
- KRUMBIEGEL, A. (2002). Morphologie der vegetativen Organe (außer Blätter). In: Klotz, S., Kühn, I., Durka, W. (Hrsg.) BiolFlor - Biologisch-ökologische Daten zur Flora Deutschlands, S. 1-2, Bonn.
- LETZ R. (1988). Vybrané Problémy Taxon. Difer. rodov Semp. a Jovib. v Európe.
- MITITELU D., et al. (1971). Completari la flora Moldovei. *St. Com. Muz. Șt. Nat. Bacău*: 695-698.
- MITITELU D., et al. (1989). Flora și vegetația județului Suceava. *Anuar. Muz. Jud. Suceava*: 93-120.
- OPREA A. (2005). Lista critică a plantelor vasculare din România. Ed. Univ. 'A.I. Cuza', Iași.
- PAPP C. (1948) *Botrychium multifidum* (Gmel.) Rupr., une espece rare en Moldavie. *An. Scient., Seconde Sect.*, l'Univ. de Iassy, XXXI: 139-144.
-
- PROCOPIANU-PROCOPOVICI A. (1890). Beitrag zur Kenntniss der Orchidaceen de Bukowina. Verhandlung der kaiserlich-koniglichen zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien. XL: 185.
- RATIU F. (1981). Corologia speciilor *Epilobium alpinum* L. si *Epilobium alsinifolium* Vill. în Romania. *Stud. Com. Ocrot. Nat.*, 5: 306-316.
- SANDA V. (1992). Raspândirea speciilor de Ophioglossaceae în flora României. *St. Cerc. Biol., Ser. Biol. Veget.*, 44 (1): 3-13.
- SANDA, V., BIȚĂ-NICOLAE, CLAUDIA, D., BARABAȘ, N. (2003). *Flora cormofitelor spontane din România*, Editura Ion Borcea, Bacău.
- SĂVULESCU, T., ET AL., (eds). (1952-1972). *Flora Republicii Populare Române*. Ed. Academiei Republicii Populare Române, București;
- STOICOVICI, L. (1974). Ecologia unor asociații vegetale din mlaștinile de turbă oligotrofe și eutrofe din bazinele Vatra Dornei și Bilborului. Teză de doctorat, Fac. Biol-Geogr., UBB, Cluj.
- TOMA, M. (1975). Cercetări asupra florei și vegetației din Depresiunea Dornelor: (jud. Suceava). Teză de doctorat, Fac. Biol-Geogr., UBB, Cluj.
- ZAWADZKI A. (1835). Enumeratio plantarum Galiciae et Bucovinae, Breslau.
*** (1979). Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, Bern, Switzyerland, Anexa I.
DIRECTIVA CONSILUIIUI EUROPEI 2009/174 EC privind conservarea păsărilor sălbatice adoptată la 30 noiembrie 2009.

*** DIRECTIVA CONSILIULUI EUROPEI 92/43 EEC referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice adoptată la 21 mai 1992.

*** HOTĂRÂREA GUVERNULUI ROMÂNIEI nr. 1284/2007 privind declararea ariilor speciale de protecție avifaunistică ca parte integrantă a rețelei europene Natura 2000 în România, Monit. Oficial, 739, octombrie 2007.

*** HOTĂRÂREA GUVERNULUI ROMÂNIEI nr. 971/2011 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr 1284/2007 privind declararea ariilor speciale de protecție avifaunistică ca parte integrantă a rețelei europene Natura 2000 în România, Monit. Oficial, 739, octombrie 2007.

*** ORDONANȚA DE URGENȚĂ NR. 57 DIN 20 Iunie 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice. Monit. Oficial, 442, 29 iunie 2007.

*** LEGEA NR. 49 DIN 13 APRILIE 2011 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, Monit. Oficial, 262 din 13 aprilie 2009.

*** (1979). Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, Bern, Switzerland, Anexa I.

8. Anexe

Anexa 1 Regulament Tinovul Șaru Dornei

Anexa 2 Harta ariilor protejate

Anexa 3 Harta suprapunerilor cu alte arii protejate

Anexa 4 Harta geologica

Anexa 5 Harta unitatilor de relief

Anexa 6 Harta punctelor de cota și curbelor de nivel

Anexa 7 Harta treptelor hipsometrice

Anexa 8 Harta expozitiei versantilor

Anexa 9 Harta pantelor

Anexa 10 Harta hidrografica

Anexa 11 Harta climatica

Anexa 12 Harta solurilor

Anexa 13 Harta ecosistemelor

Anexa 14 harta distributiei habitatului 7110

Anexa 15 harta distributiei habitatului 91D0

Anexa 16 Harta distributiei speciei *Ligularia sibirica*

Anexa 17 Harta unitatilor administrativ teritoriale

Anexa 18 Harta utilizarii terenurilor

Anexa 19 Harta regimului juridic al terenului

Anexa 20 Harta infrastructurii rutiere si a cailor ferate

Anexa 21 Hartile presiunilor actuale asupra habitatelor

Anexa 22 Hartile amenintarilor viitoare asupra habitatelor

Anexa 23 Formularul standard

Anexa 24 Fotografii